

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

KATI JUSSILA

Porilaisten lasten kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häi- rinnästä verkossa

SOSIAALIALAN TUTKINTO-OHJELMA
2022

Tekijä(t) Jussila, Kati	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	11/2022
	Sivumäärä 46	Suomi
Julkaisun nimi Porilaisten lasten kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä verkossa		
Tutkinto-ohjelma Sosiaaliala		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää porilaisten lasten kokemuksia verkossa tapahtuvasta seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä. Tavoitteena oli saada selville, millaista lasten kokema seksuaalinen houkuttelu ja häirintä on ollut, ja miten lapset ovat toimineet houkuttelua ja häirintää kohdatessaan. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin lasten mediankäyttöä, seksuaalista häirintää ja houkuttelua sekä häirinnän ja houkuttelun kokemusten vaikutuksia lapseen.</p> <p>Tein opinnäytetyön yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin kanssa. Toteutin kyselytutkimuksen, joka lähetettiin Porissa perusopetuksen 5.–9. -luokille vastattavaksi. Tutkimus oli kvantitatiivinen monivalintakysely, ja vastaukset kerättiin sähköisesti netissä olevalla kyselylomakkeella. Sain kyselyyn vastauksia 4. ja 5. -luokkalaisilta, ja vastanneita lapsia oli yhteensä 40 (n=40).</p> <p>Tutkimustulosten perusteella valtaosa vastaajista ei ole kokenut seksuaalista houkuttelua ja häirintää verkossa. Silti kokemuksia kuitenkin löytyi, muun muassa seksuaalissävyyteisistä viesteistä, alastomien tai puolialastomien kuvien vastaanottamisesta sekä pyynnöistä kuvata itseään nettikameran välityksellä. Osalle vastaajista kokemukset olivat herättäneet ahdistusta ja yksinäisyyden tunnetta. Osaa kokemukset eivät olleet vaivanneet. Lapset olivat toimineet seksuaalista houkuttelua ja häirintää kohdatessaan eri tavoin. Lapset kertoivat kokemuksistaan useammin ystävilleen kuin esimerkiksi huoltajalle tai muulle aikuiselle.</p> <p>Vastaajien ikähaarukan jäädessä suunniteltua suppeammaksi, kiinnostava jatkotutkimusaihe olisi se, kuinka paljon häirinnän kokemukset verkossa lisääntyivät iän myötä. Jatkotutkimuksen ikähaarukkaa voisi laajentaa lapsista myös aikuisiin ja heidän kokemuksiinsa.</p>		
Avainsanat grooming, sukupuolinen häirintä, turvataitokasvatus, mediakasvatus, sosiaalinen media		

Author(s) Jussila, Kati	Type of Publication Bachelor's thesis	Date 11/2022
	Number of pages 46	Language of publication: Finnish
Title of publication Experiences of children from Pori about grooming and sexual harassment online		
Degree programme Social Services		
Abstract <p>The purpose of the thesis was to find out children's experiences of online grooming and sexual harassment in Pori. The goal was to find out what grooming and sexual harassment experienced by children has been like, and how the children have acted when faced with grooming and sexual harassment online. The theory part of the thesis dealt with children's media use, sexual harassment and grooming, and the effects of the experiences of harassment and grooming on the child.</p> <p>I did the thesis in cooperation with the Satakunta district of Mannerheim League for Child Welfare. I implemented a survey that was sent to the 5th-9th grade classes in Pori to be answered. The study was a quantitative multiple-choice survey, and the answers were collected using an online questionnaire. I received responses to the survey from 4th and 5th graders, and there were a total of 40 children who responded (n=40).</p> <p>Based on the research results, the majority of respondents have not experienced grooming and sexual harassment online. However, experiences were still found, including messages with sexual connotations, receiving nude or semi-nude photos, and requests to photograph oneself via webcam. For some of the respondents, the experiences caused anxiety and feeling of loneliness. Some respondents were not bothered by the experiences. Children had acted in different ways when faced with grooming and sexual harassment online. Children told their experiences more often to their friends than to a guardian or another adult.</p> <p>As the range of the respondents remains narrowed than expected, an interesting topic for a follow-up work would be the increase in experiences of harassment with age. In follow-up work, the age range could be expanded from children to adults and their experiences.</p>		
Keywords Grooming, sexual harassment, safety skills education, media education, social media		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 LAPSET JA MEDIA	7
2.1 Lapset mediankäyttäjinä.....	7
2.2 Mediavaikutukset lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta	8
2.3 Mediakasvatus.....	10
2.4 Turvataitokasvatus	12
3 HÄIRINTÄ JA HOUKUTTELU VERKOSSA.....	14
3.1 Seksuaalinen häirintä	14
3.2 Grooming – lapsen houkuttelua seksuaalisiin tekoihin.....	15
3.3 Seksuaalinen häirintä ja grooming lain näkökulmasta.....	17
3.4 Seksuaalinen häirintä verkkoympäristössä	19
4 LAPSI HÄIRINNÄN UHRINA	21
4.1 Seksuaalinen kehitys	21
4.2 Häirinnän vaikutukset lapseen	23
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	26
5.1 Opinnäytetyön tehtävä	26
5.2 Kvantitatiivinen tutkimus.....	26
5.3 Määrällinen analyysi	27
5.4 Yhteistyökumppani	28
5.5 Aineiston keruu	29
5.6 Eettisyys ja luotettavuus.....	30
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	32
6.1 Yhteenveto tuloksista	42
7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	44
7.1 Johtopäätökset.....	44
7.2 Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet	45
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee lasten kokemuksia seksuaalisesta häirinnästä ja houkuttelusta verkossa. Sosiaalisen median käyttö on juurtunut osaksi lasten jokapäiväistä elämää, minkä takia lapset ovat myös entistä alttiimpia kohtaamaan verkossa tapahtuvaa asiatonta käytöstä. Seksuaalisen häirinnän ja houkuttelun vähentämiseksi tulee häirintä tunnistaa ja puuttua siihen. Tämä vaatiikin luottamusta ja yhteistyötä aikuisten ja lasten välillä, sekä monia eri menetelmiä ja kanavia aiheesta keskustelemiseen.

Lasten verkossa kokema seksuaalinen houkuttelu ja häirintä on aiheena ajankohtainen. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset paljastivat lasten verkossa kokeman seksuaalisen häirinnän lisääntyneen edellisiin kyselyihin verrattuna. Tällaisten tulosten vuoksi onkin mielenkiintoista perehtyä opinnäytetyöhöni sisältyvän tutkimuksen kautta yksityiskohtaisemmin lasten kokemuksiin Porissa, ja syventää tietämystä siitä, millaista häirintää lapset ovat kokeneet. Tuloksilla on suuri merkitys seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyssä ja niitä voi hyödyntää lapsille suunnatuissa tukipalveluissa (Juusola, ym., 2021, s. 8.) Häirinnän lisääntyminen vaatii aikuisilta toimia ja panostamista aiheen käsittelyyn yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Media- ja turvataitokasvatuksen keinoin voidaan ennaltaehkäistä häirintää, sekä opettaa lapsia toimimaan tilanteissa, joissa he kohtaavat epäasiallista kohtelua.

Pääsin tutustumaan mediakasvatukseen harjoittelujaksollani Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirissä. Mediaoppituntien pitäminen kouluilla herätti pohtimaan lasten ajanviettoa verkossa, sekä kaikkea, mitä lapset joutuvat siellä kohtaamaan. Verkossa tapahtuva seksuaalinen houkuttelu ja häirintä ilmiönä, sekä aikuiselle kertomisen vaikeus herättivät minussa kiinnostusta, sillä mielestäni olisi tärkeää, etteivät lapset ja nuoret jäisi kokemustensa kanssa yksin.

Opinnäytetyöni tavoitteena on kartoittaa porilaisten lasten kokemuksia verkossa tapahtuvasta häirinnästä ja houkuttelusta. Lisäksi mediakasvatuksen näkökulmasta on kiinnostavaa tietää, kuinka yleistä häirinnän ja houkuttelun kohtaaminen on, sekä millaisen viestinnän lapset tunnistavat asiattomaksi. Lasten kokemuksia kartoitetaan anonyymillä kyselytutkimuksen avulla.

2 LAPSET JA MEDIA

2.1 Lapset mediankäyttäjinä

2000-luvun taitteessa ja sen jälkeen syntyneillä lapsilla on vahva sidos digitaaliseen mediaan. He ovat syntyneet ja kasvaneet median ympäröimänä, ja media onkin itsessään selvä osa heidän elämäänsä (Salasuo, 2021, s. 59.) Omien kavereiden, julkisuuden henkilöiden sekä sisällöntuottajien elämää seurataan erilaisilla digitaalisen median alustoilla, kuten Instagramissa, TikTokissa, YouTubessa, Snapchatissa ja WhatsAppissa (Brusila ym. 2009, s. 140.) Lapset ovat nopeita omaksumaan uusia digitaalisen median alustoja.

Lasten mediankäyttö on myös tutkijoiden näkökulmasta mielenkiintoinen ilmiö. EU Kids Online 2020 -tutkimus toi vahvasti esille digitaalisen median osuuden lasten jokapäiväisessä elämässä. Suomessa 97 % 9–16-vuotiaista lapsista käyttää älypuhelinia. Heistä valtaosalla älypuhelimien käyttö on päivittäistä. Tutkimuksen mukaan mediankäyttöön vaikuttaa esimerkiksi lapsen ikä ja sukupuoli. Tytöt käyttävät paljon älypuhelinia ja ovat sosiaalisessa kanssakäymisessä ystäviensä kanssa. Poikia vetää taas puoleensa videopelit ja niihin liittyvät keskustelualustat. Sukupuolta enemmän lapsen omat mielenkiinnon kohteet vaikuttavat siihen, millaisen mediasisällön parissa hän viihtyy. Valtaosa yläkoululaisista käyttää digitaalista mediaa jo useita kertoja päivittäin, ja siellä vietetyn ajan määrä kasvaakin usein lapsen mukana. Monet nuoret käyttävätkin älypuhelinia tai muuta digitaalista mediaa huomaamattaankin lähes koko ajan (Smahel, ym., 2020, s.141.)

Sosiaalinen kanssakäyminen ja yhteydenpito ystäviin on yksi merkittävimmistä syistä lasten mediankäytölle. Yhteydenpito ystäviin on tehty sosiaalisen median myötä helpoksi missä ja milloin vain (Tuukkanen, 2014, s. 64.) Sosiaalinen media onkin muokannut ihmisten välistä kanssakäymistä mahdollistamalla vaivattomasti yhteydenpidon myös kauempana asuviin ystäviin. Samanhenkisiä ja samoista aihepiireistä kiinnostuneita ihmisiä on helppo löytää verkon välityksellä. Yhteiset mielenkiinnonkohteet ja huumorintaju pitävät yllä yhteydenpitoa (Aaltonen, 2012, s. 23.) Lisäksi verkko mahdollistaa helposti myös uusiin ihmisiin tutustumisen. Siksi suurella osalla lapsista

on netissä myös sellaisia kavereita, joita he eivät ole koskaan tavanneet kasvotusten (Aaltonen, 2012, s. 23.)

Sosiaalisen kanssakäymisen lisäksi lasten mediankäyttöä käsittelevissä tutkimuksissa nousi yleiseksi seikaksi myös se, että lapset voivat käyttää digitaalista mediaa myös erilaisten tunnetilojen helpottamiseksi. Esimerkiksi jännityksen tai tylsyyden lievittämiseksi voi lapsi ottaa esille älypuhelimien ja uppoutua digitaalisen median maailmaan. Mediankäyttöä käsittelevät tutkimukset eivät siis kaikki annakaan yhdenmukaista kuvaa syistä lasten digitaalisen median käytön taustalla. Lapset eivät välttämättä tunne itseään verkossa sosiaalisesti aktiiviseksi, vaan voivat käyttää digitaalista mediaa välttääkseen ikävystymistä esimerkiksi koulussa (Smahel, ym., 2020, s.141.)

2.2 Mediavaikutukset lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta

Digitaalisen median parissa vietetty aika voi parhaassa tapauksessa edistää lapsen terveyttä ja hyvinvointia. Myös haitallisia vaikutuksia saattaa ilmetä, jos mediankäyttö on liiallista tai sisällöt lapselle sopimattomia. Kun puhutaan median vaikutuksista lasten kognitiiviseen, psykologiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen kehitykseen ja hyvinvointiin, käytetään käsitettä mediavaikutus (Salokoski, ym. 2007, s. 29.) Mediavaikutuksia pohdittaessa otetaan huomioon kaikki terveyden ulottuvuudet, mikä mahdollistaa hyötyjen ja haittojen monipuolisen tarkastelun.

Kognitiivisen kehityksen ja oppimisen näkökulmasta digitaalisella medially on sekä hyödyllisiä että haitallisia vaikutuksia lapsen hyvinvoinnille (Salokoski, ym. 2007, s. 31). Hyödyllisenä vaikutuksena digitaalinen media voi edistää lapsen oppimista, sosiaalisuutta ja voimaantumista. Verkosta löytyvä tieto ja aktiviteetit voivat vahvistaa lapsen tietoja ja taitoja (Tuukkanen, 2014, s. 68.) Haitallista lapsen kognitiiviselle kehitykselle sekä oppimiselle digitaalisen median käyttö voi olla, jos se esimerkiksi häiritsee lapsen koulutyötä tai unen saantia (Smahel, ym., 2020, s.141.) Aiemmin mainitut tutkimustulokset siitä, miten lapset voivat käyttää digitaalista mediaa tylsyyden

välttämiseen kouluissa, voivat ennustaa epäedullisia vaikutuksia opiskeluun ja oppimiseen.

Psyykinen hyvinvointi kuuluu myös vahvasti digitaalisen median vaikutuspiiriin. Kasvatustieteen Professori ja psykologi Katariina Salmela-Aron mukaan aktiivinen toimijuus ja osallisuuden tunne mediassa voivat lisätä psyykkistä hyvinvointia. Digitaalinen media voi myös auttaa nuorta oman paikan ja identiteetin kehittymisessä ja löytämisessä, tarjoamalla erilaisia esimerkkejä ja vaihtoehtoja. Media voi kuitenkin johtaa myös hajaantuneeseen identiteettiin, jos nuori ei osaa päättää, mitä polkua hän haluaa lähteä kulkemaan (Salmela-Aro, 2021.) Lisäksi ikävät kokemukset, kuten kiusaaminen ja häirintä, voivat horjuttaa psyykkistä hyvinvointia.

Digitaalisen median käyttö voi vaikuttaa fyysiseen terveyteen haitallisella tavalla, jos se vähentää merkittävästi fyysistä aktiivisuutta. Vähäinen fyysinen aktiivisuus voi aiheuttaa haasteita esimerkiksi painonhallinnassa (Wanderwater, ym., 2004, s. 72) Muita median aiheuttamia fysiologisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi mediankäyttöön liittyvän ergonomian aiheuttamat niska-hartiaseudun kivut sekä vireystilaan ja väsymykseen liittyvät vaikeudet. Mediankäyttö voi vaikuttaa unensaantiin, unirytmiiin sekä unen laatuun (Salokoski, ym., 2007, s. 71.)

Digitaalisen median käytöllä on vaikutuksia lapsen sosiaalisiin suhteisiin ja sitä kautta sosiaaliseen hyvinvointiin. Sosiaalisen median alustat mahdollistavat etenkin teineille tärkeän yhteydenpidon ystäviin, myös esimerkiksi koulun ja harrastusten ulkopuolella. Verkossa on helppo laajentaa sosiaalista piiriä tutustumalla uusiin ihmisiin (Haasio, 2016, s. 31.) Vertaistukea, apua ja neuvoja on saatavilla melkein mihin asiaan tahansa. Nuoret voivat hakea sieltä tietoa ja keskustella sellaisistakin asioista, joista ei kehtaa kasvotusten puhua (Haasio, 2016, s. 15.) Sosiaalisessa mediassa esiintyy valitettavasti myös sosiaaliselle kehitykselle haitallisia ilmiöitä, kuten kiusaamista ja ahdistelua. (Tuukkanen, 2014, s. 68.) Kiusaaminen voi pahimmillaan vaikuttaa nuoren identiteetin muodostumiseen ja itsetuntoon. Sen vuoksi mediakasvatuksen keinoin on tärkeä käydä nuorten kanssa läpi muita kunnioittavaa käytöstä, myös verkossa (Takala, 2019, s. 30–31.)

2.3 Mediakasvatus

Mediakasvatus on tärkeä osa nykypäivän kasvatustyötä. Mediakasvatuksen avulla pyritään suojelemaan lapsia aikaisemmin käsitellyiltä haitallisilta mediavaikutuksilta, kuten kiusaamiselta, häirinnältä ja terveydelle haitalliselta liialta mediankäytöltä. Lisäksi mediakasvatuksen avulla voidaan ohjata lapsia terveyttä edistävään mediankäyttöön (Kupiainen, ym. 2009, s. 12–13.) Lapset oppivat nykypäivänä käyttämään älylaitteita hyvinkin nuorena, melkein kuin itsestään (Brusila ym. 2009, s. 140.) He tarvitsevat silti aikuisten tukea digitaaliseen vuorovaikutukseen samalla tavalla, kuin he tarvitsevat sitä vuorovaikutukseen digitaalisen median ulkopuolella (Haasio, 2016, s. 12.)

Mediakasvatuksessa ajaututaan helposti keskittymään median riskeihin ja huonoihin puoliin. Kun pääpaino on kielteisissä asioissa, median tarjoamat mahdollisuudet jäävät niiden jalkoihin. Huonojen puolien ja riskien lisäksi olisi tärkeää keskittyä myös mediakulttuurin hyötyihin. Tarkoituksena ei ole poistaa lapsilta mahdollisuuksia kulttuuriseen osallisuuteen ja vaikuttamiseen digitaalisessa mediassa. Mediakasvatuksella pyritään edistämään lasten mahdollisuutta käyttää mediaa turvallisella tavalla, sekä opettaa heitä suojelemaan itseään ja omia rajojaan, myös verkossa (Kupiainen, ym. 2009, s. 12–13.) Lasta tuetaan positiivisen verkkosisällön tuottamisessa, sekä opastetaan turvalliseen käyttäytymiseen verkossa (Kauppinen, 2007, s. 38.)

Mediakasvatus kuuluu opetukseen kouluissa aina varhaiskasvatuksesta toisen asteen oppilaitoksiin saakka. Opettajan lisäksi tärkeä mediakasvattaja on lapsen oma huoltaja tai muu turvallinen aikuinen, johon lapsi voi tukeutua myös digitaaliseen mediaan liittyvissä asioissa (Haasio, 2016, s. 32.) Tieto siitä, mitä lapset netissä tekevät, on keskeinen osa lasten turvallista mediankäyttöä. Tämä vaatii lapsen ja aikuisen välistä luottamusta ja avointa vuorovaikutusta (Haasio, 2016, s. 15–16.) Digitaalista mediaa on verrattu lapsen muihin harrastuksiin; harrastaminen on lapsilla usein melko itsenäistä, mutta siitä huolimatta aikuisen kuuluu tietää, kenen kanssa lapsi on tekemisissä, kuinka paljon, miten ja milloin (Brusila ym. 2009, s. 140.)

Mediakasvatus pitää sisällään erilaisia teemoja, joita käydään lasten kanssa läpi. Tässä on hyvä huomioida lasten ikätaso. Lapsen tulisi oppia, millaista on verkon viisas

käyttö. Käsite medianlukutaito tarkoittaa sitä, että lapsen tulisi oppia lähdekriittisyyteen, hallita sisällöntuottovälineitä ja oppia ilmaisemaan itseään selkeästi ja nettietiketin mukaisesti (Haasio, 2016, s. 97.). On tutkittu, että vain noin puolet lapsista uskovat tunnistavansa virheellisen tai väärän sisällön netissä. Siksi medianlukutaito onkin yksi keskeisistä teemoista, joihin tulisi keskittyä (Smahel, ym., 2020, s.141.) Haasion (2016) mukaan keskeisiä medianlukutaitoon liittyviä teemoja ovat lähdekritiikin lisäksi esimerkiksi

- 1) Pelilukutaito, eli kyky erottaa leikki tosielämästä ja ymmärtää pelin eri lajeja,
- 2) Kyky tuottaa sisältöä, esimerkiksi kirjoittaa blogiin tai osallistua sosiaalisen median keskusteluun,
- 3) Kyky tulkita viestejä ja ymmärtää niiden sisältöä,
- 4) Kyky hallita teknisten laitteiden käyttö ja
- 5) Kyky ymmärtää ja noudattaa mediaympäristöjen toimintasääntöjä (Haasio, 2016, s. 97.)

Mediaympäristön toimintasääntöihin eli netikettiin kuuluu erilaisia fiksuun verkkokäyttäytymiseen ohjaavia sääntöjä. Esimerkiksi kiusaaminen, rasistiset kommentit ja muiden haukkuminen, oman ja muiden yksityisyyden kunnioittaminen sekä tekijänoikeuksien kunnioittaminen ovat tärkeitä lasten kanssa läpikäytäviä teemoja. Harkinta julkaisun tekemisessä kannattaa ottaa huomioon keskustellessa lasten kanssa oman ja muiden yksityisyyden kunnioittamisesta. Lisäksi lapsilla on hyvä olla tieto siitä, ettei nettiin lisätty sisältö välttämättä sieltä poistamisen jälkeenkään katoa mihinkään (Haasio, 2016, s. 97.) On keskeistä, että lapset ymmärtävät yksityisyyden rajat sekä sen, kenelle sosiaalisessa mediassa kannattaa jakaa omia asioitaan. Joitain asioita ei kannata tuoda julki edes pienemmälle porukalle (Haasio, 2016, s. 32.)

Mediataidot liittyvät vahvasti myös turvataitokasvatukseen. Mediakasvatuksella on suuri rooli myös mm. lasten kokeman verkossa tapahtuvan seksuaalisen houkuttelun ja häirinnän, kiusaamisen ja muun epäsosiaalisen käyttäytymisen ennaltaehkäisyssä. Mediataidoilla ja turvataidoilla onkin jonkin verran yhteisiä rajapintoja. Mediakasvatuksella opetetaan ja vahvistetaan lasten kykyjä puolustaa itseään ja pitää omista rajoistaan kiinni verkkoympäristöissä. Mediakasvatusta pyritäänkin toteuttamaan osittain turvakasvatuksen keinoin, opettamalla lapselle konkreettisia toimintatapoja

erilaisten verkossa mahdollisesti vastaan tulevien tilanteiden varalle. Vääränlaisten lähestymisten varalle on lapsia opetettava tunnistamaan ne rajat, joita ei saa ylittää (Kupiainen, ym. 2009, s. 12–13.)

2.4 Turvataitokasvatus

Jokainen lapsi ja nuori on oikeutettu elämään, joka on vapaa väkivallasta, hyväksikäytöstä ja häirinnästä. Tämä on kirjattu myös lapsen oikeuksien sopimukseen, jonka 19. artiklan mukaisesti kaikilla sopimusvaltioilla on velvollisuus koulutuksellisiin toimiin suojellakseen lasta seksuaaliselta hyväksikäytöltä (Lapsen oikeuksien sopimus, 20.11/1989, 19 art.) Turvataidot ovat konkreettisia taitoja, joiden avulla lapsi osaa toimia erilaisissa vaaratilanteissa. Turvataitokasvatuksen keinoin voidaan opettaa lapsille toimintatapoja asiattoman kohtelun kohtaamisen varalle (Korpilahti, ym., 2019, s. 157.) Lapsi tunnistaa sitä suuremmalla todennäköisyydellä vaaratilanteen ja toimii suojaten itseään, mitä selkeämmin ja konkreettisemmin hänelle on etukäteen kerrottu tilanteista ja pohdittu yhdessä toimintatapoja (Brusila ym. 2009, s. 131). Turvataidot kehittyvät vahvistamalla lapsen turvallisuuden ja oman toimijuuden kokemusta. Kokemus siitä, että lapsen ei tarvitse eikä kuulu kestää asiatonta kohtelua, on tärkeä (Korpilahti, ym., 2019, s. 156.)

Turvataitokasvatuksen tarkoituksena on vahvistaa nuorten itsetuntoa ja kykyä selviytyä haastavistakin tilanteista (Aaltonen, 2012, s. 13.) On tärkeää, että lapsille opetetaan turvaohjeet uhkaavia tilanteita varten. Tämä auttaa lapsia hyödyntämään jo opittua tietoa käytännön vaaratilanteissa (Korpilahti ym., 2019, s. 157.) Turvataitojen kehittäminen onnistuu lapsen omia voimavaroja vahvistamalla, lisäämällä tietoa seksuaalioikeuksista sekä tukemalla tunnetaitojen kehittymistä (Aaltonen, 2012, s. 11.) Lapsi oppii parhaimmillaan puolustamaan itsensä lisäksi myös muita, sekä kohtelevaan muita kunnioittavasti. Turvataidot edistävät siis myös lasten välisiä suhteita. Haastavista tilanteista selviämiseen auttaa lapsen omien taitojen vahvistaminen itsensä suojeluun ja omista rajoista kiinni pitämiseen (Lajunen, ym. 2007, s. 149.)

Turvallisuuden kokemuksella on suuri merkitys lapsen hyvinvoinnille, minkä vuoksi turvataitokasvatus ei saisi milloinkaan perustua pelottelulle (Aaltonen, 2012, s. 14.) Tarkoituksena ei ole maalata lapselle kuvaa turvattomasta maailmasta. Turvataitojen opettamisen on tarkoitus näyttää lapselle, että suurin osa aikuisista on turvallisia ja luottamuksen arvoisia (Brusila ym. 2009, s. 131.) Turvataitoja pyritäänkin kehittämään lapsen oman toimijuuden kokemuksen vahvistamisen lisäksi myös aikuisten turvaverkkoa ja yhteistyötä tiivistämällä. Vastuu on lapsen oman toimijuuden kokemuksen vahvistamisesta huolimatta aina aikuisella (Korpilahti ym., 2019, s. 157.)

Turvataitojen opettelussa on hyvä edetä lapsen kehitystaso huomioon ottaen. Jo pienille lapsille voidaan opettaa esimerkiksi muistisääntö uimapukualueesta ja siitä, että se on jokaisen yksityinen alue. Voidaan keskustella koskettamisen säännöistä ja siitä, mitä pitää tehdä hankalissa tilanteissa. Taidoissa korostuu itsemääräämisoikeus ja se, että jokaisen kehoa tulee kunnioittaa. Lapsella tulee olla varmuus siitä, että aikuisellekin voi sanoa ei (Korpilahti, ym., 2019, s. 171)

Median näkökulmasta turvataidoille on luotu oma käsitteensä, media- ja digiturvataidot. Media- ja digiturvataidot ovat turvataitoja, jotka vahvistavat lasten toimijuutta ja osallisuutta mediakulttuurissa. Median näkökulmasta turvataitoihin kuuluu mm. asiattoman käytöksen, kuten kiusaamisen, häirinnän ja houkuttelun tunnistaminen, sekä rohkeus puhua ikävistä asioista. Hyvät digiturvataidot omaava osaa ennakoida epäilyttäviä tilanteita ja toimia niissä. Lasten on tärkeä tietää, että myös digitaalisessa mediassa lain mukaan jokaisella on oikeus koskemattomuuteen (Aalto, ym. 2020, s. 64.) Aikuisen onkin tärkeää ottaa puheeksi lapsen kanssa mediaan liittyviä tilanteita, ja käydä läpi oikeanlaisia toimintatapoja niihin. Jokaisen lapsen tulisi tietää toimintamalli esimerkiksi siihen, kun omaan älylaitteeseen tulee omutuisia viestejä (Korpilahti, ym., 2019, s. 141.)

3 HÄIRINTÄ JA HOUKUTTELU VERKOSSA

3.1 Seksuaalinen häirintä

Seksuaalista itsemääräämisoikeutta rikkovien tekojen kuvailussa käytetään useita, toistensa kanssa melko samankaltaisia käsitteitä. Olen päättänyt käyttää tässä opinnäytetyössä käsitettä seksuaalinen häirintä, sillä se kattaa laajasti ne tavat, joilla toisen ihmisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta voidaan loukata. Seksuaalista häirintää käytetään myös laajasti käsitteenä esimerkiksi lainsäädännössä ja kirjallisuudessa (Vilkkä, 2011, s. 51.)

Nuorten kokema seksuaalinen häirintä on moniulotteista. Se voi olla yksittäisen, seksuaalisväritteisen kommentoinnin lisäksi esimerkiksi ahdistelevia ehdotuksia tai hyväksikäyttöön tähtäävää manipulointia (Aaltonen, 2012, 96.) Seksuaalista häirintää voi olla esimerkiksi sukupuolisesti vihjaavat ilmeet tai eleet, härskit puheet, kaksimieliset viestit sekä vartaloa tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai niihin liittyvät kysymykset, seksuaalisesti värityneet viestit, pornoaineistot, sähköpostit, tekstiviestit tai puhelinsoitot, fyysinen koskettelu ja sukupuoliyhteyttä tai muuta kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset (Vilkkä, 2011, s. 35-36.)

Seksuaalista häirintää pidetään usein vallankäyttönä, jota voi olla vaikea tunnistaa yksittäisten tapahtumien perusteella. Se voi usein tapahtua osapuolten ollessa kahden, jolloin muut eivät ole tapahtuneesta tietoisia. Seksuaalinen häirintä on harvoin yksittäinen tapahtuma, vaan enemmänkin useiden tapahtumien sarja. Tämä häiritsevien tapahtumien toistuminen tekee kahdenkeskeisestä vuorovaikutuksesta häirintäkokemuksen (Vilkkä, 2011, s. 37.)

Seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen häirinnän välinen ero ei ole täysin yksiselitteinen. Seksuaalisessa häirinnässä voidaan katsoa olevan tarkoitus osoittaa toiselle sukupuolista ylivaltaa. Tähän käytetään apuna seksuaalisuutta. Häirinnässä seksuaalisuuden ja seksin voidaan usein ajatella olevan toiminnan päämäärän sijaan keinoja. Seksuaalisessa hyväksikäytössä seksuaalinen teko on puolestaan hyväksikäyttäjän

päämäärä. Tämän päämäärän tavoittamiseksi voi hyväksikäyttäjät käyttää esimerkiksi seksuaalisen häirinnän tai houkuttelun keinoja (Vilkka, 2011, s. 36.)

Seksuaalisen häirinnän lisäksi on luotu muita käsitteitä, jotka kuvaavat seksuaalista häirintää ja siihen liittyviä erityispiirteitä. Sukupuolinen häirintä tarkoittaa kaikkia sellaisia eleitä, ilmeitä, vitsejä, puheita sekä vartaltoa, pukeutumista ja yksityiselämää koskevia huomautuksia tai kysymyksiä, jotka tuntuvat pahalta oman sukupuoli-identiteetin kannalta. Sukupuolista häirintää voidaan ajatella seksuaalisen häirinnän ”alalajina”, jota toteutetaan seksuaalisen häirinnän keinoin. Siihen kuuluu esimerkiksi pornoaineistot, seksuaalisesti värityneet viestit sekä sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset ja vaatimukset, jotka viittaavat selvästi uhrin sukupuoliin ominaisuuksiin ja sukupuoli-identiteettiin (Vilkka, 2011, s. 50.)

Seksuaalinen ahdistelu ja häirintä, seksuaalinen kaltoinkohtelu ja sukupuolitettu kaltoinkohtelu ovat hyvin samaan asiiasältöön viittaavia käsitteitä. Seksuaalisen kaltoinkohtelun käsite kattaa puolestaan laajasti toisen kaltoinkohtelun seksuaalisuuteen viittaavien keinojen avulla. Se sisältää kaikki teot, jotka loukkaavat seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Myös ne, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkkejä (Vilkka, 2011, s. 51.)

3.2 Grooming – lapsen houkuttelua seksuaalisiin tekoihin

Groomingilla tarkoitetaan houkutteluprosessia, jossa aikuinen ihminen luo lapsen kiintymys- ja luottamussuhdetta tavoitteenaan valmistella lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä. Groomingia voi tapahtua sekä verkkoympäristössä että kasvotusten. Verkossa tutustuminen voi myös johtaa tapaamisiin oikeassa elämässä (Kreivi, 2019, s. 20–21) Groomingille tyypillistä on toistuvuus ja pitkäkestoisuus, sillä luottamussuhteen saavuttaminen ei tapahdu hetkessä. Silti groomingia esiintyy myös yksittäisinä tekoina (Granskog ym., 2018, s. 6.)

Grooming etenee prosessinomaisesti, pienin askelin. Aikuinen saattaa vaikuttaa aluksi mukavalta keskustelukumppanilta, ja lapsi saattaa nauttia tältä saamastaan huomiosta.

Tämän vuoksi lapsi on usein mukana keskusteluissa ja luomassa suhdetta vapaaehtoisesti. Aikuinen saattaa myös valehdella ikänsä, minkä vuoksi lapsi saattaa aluksi luulla juttelevansa ikätoverin kanssa. Aikuinen pyrkii tutustumaan lapseen ja luomaan lapseen turvallisen tuntuista vuorovaikutussuhdetta. Hän saattaa esimerkiksi kehua tai antaa lahjoja (Laiho, 2007, s. 34.) Kiintymys- ja luottamussuhteen avulla hyväksikäyttäjä luo pohjan ja tilan, joka mahdollistaa myöhemmin tapahtuvaa hyväksikäyttöä. Kiintymyssuhteella on myös vaikutusta hyväksikäytön mahdolliseen jatkumiseen. Lapselle voi olla vaikeaa lopettaa keskustelu hyväksikäytöstä huolimatta (Kreivi, 2019, s. 20–21.)

Tutustumisen jatkuessa hyväksikäyttäjän ja lapsen välisestä suhteesta tulee tiiviimpi ja läheisempi. Heidän välisistänsä keskusteluista tulee hyväksikäyttäjän ja lapsen välinen, yhteisesti jakama asia. Yhteiset keskustelunaiheet ja salaisuudet voivat saada lapsen eristämään toiset ihmiset ulkopuolelle. Tässä tapauksessa salaisuuksia voidaan pitää yhtenä uhriuttavan vallan muotona (Laitinen, 2007, s. 34.) Kun hyväksikäyttäjä on luonut valheellisesti turvallisen ja luottamuksellisen tuntuisen suhteen lapseen, se mahdollistaa rajojen ylittämisen. Tällöin keskustelu voi edetä esimerkiksi seksuaaliseen ehdotteluun, kommentointiin tai muihin lapseen kohdistuviin seksuaalisiin tekoihin (Kreivi, 2019, s. 20–21.)

Houkutteluprosessi perustuu hyväksikäyttäjän ja uhrin välillä vallitsevaan epätasa-arvoiseen valtasuhteeseen. Lapsi on hyväksikäyttäjään nähden alisteisessa asemassa, ja hyväksikäyttäjä osaa usein käyttää ylivaltaansa hyväkseen (Laitinen, 2007, s. 34.) Hyväksikäyttöön liittyvää alistavaa vallankäyttöä kutsutaan uhriuttavaksi vallaksi. Uhriuttavan vallan muotoja ovat uhrien kokemusten perusteella muun muassa mielivalta, pakottava valta, uhkaava valta sekä rakkaudeksi nimitetty hoivaava valta. Houkutteluprosessissa sekä seksuaalisessa hyväksikäytössä vallankäyttö on usein aluksi hoivaavaa. Hyväksikäyttäjät voivat esimerkiksi positiivista huomiota osoittamalla saada uhrin puolelleen. Tällöin uhrin on vaikeampi tunnistaa hyväksikäyttäjän aiheet. Kaikkia vallankäytön muotoja yhdistää tavoite tuottaa hyväksikäyttäjän teoille oikeutusta, tai neutralisoida myöhemmin tapahtuvia seksuaalisia tekoja sekä mahdollistaa ne. Vallankäytön avulla tekijä pyrkii siis peittämään tekojen vääryyttä. Samalla hän saa lapsen tuntemaan itsensä syylliseksi tapahtuneeseen (Laitinen, 2007, s. 33–34.)

Tekijöille tyypillistä on se, että he ovat taitavia manipuloijia (Kreivi, 2019, s. 20–21.) Hyväksikäyttäjä ei kykene näkemään tekojaan ja hyväksikäyttösuhdetta uhrin silmin. Hän ei tunnista tekojaan loukkaaviksi, uhriuttaviksi ja tuhoaviksi (Laitinen, 2007, s. 33.) Hyväksikäyttäjä suostuttelee ja taivuttelee lapsen hyväksikäyttösuhteeseen pyrkimällä häivyttämään tekojensa avulla normaalin ja epänormaalin välisen rajan. Uhrin näkökulmasta oikea ja väärä sekä omista rajoista kiinni pitäminen helposti hämärtyvät. Hyväksikäyttäjä saattaa uskotella lapselle, ettei aikuiselle kertominen kannata. Tähän saattaa liittyä myös uhkailua ja kiristystä (Laitinen, 2007, s. 33.)

3.3 Seksuaalinen häirintä ja grooming lain näkökulmasta

Jokaisella ihmisellä on oikeus päättää omaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, tietoisesti ja vastuullisesti. Tätä oikeutta varten on luotu seksuaalioikeudet. Ne ovat jokaiselle ihmiselle kuuluvia perustavanlaatuisia oikeuksia, joiden toteutuminen on keskeistä hyvinvoivalle ja tasapainoiselle elämälle. Seksuaalioikeudet on määritelty seitsemän eri periaatteen avulla, joita ovat

- 1) Oikeus omaan seksuaalisuuteen,
- 2) Oikeus tietoon seksuaalisuudesta,
- 3) Oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi,
- 4) Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin,
- 5) Oikeus näkyä,
- 6) Oikeus yksityisyyteen ja
- 7) Oikeus vaikuttaa.

Yhteiskunnalla ja lainsäädännöllä on olennainen rooli sen varmistamisessa, että seksuaalioikeudet toteutuvat, ja ettei kukaan joudu seksuaalisten tekojen kohteeksi vastentahtoisesti (Ilmonen, ym. (toim.), 2019, s. 25.)

Lapseen ja nuoreen kohdistettu seksuaalinen teko on aina rikos, myös verkkoympäristössä. Verkossa tapahtuvaan houkuttelu ja häirintä ovat lain näkökulmasta rangaistavia tekoja. Rikoslaisissa määritellään mm. seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsen seksuaalinen

hyväksikäyttö, seksuaalinen ahdistelu, seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta sekä lapsen houkuttelemisen seksuaalisiin tarkoituksiin seuraavalla tavalla:

Seksuaalinen hyväksikäyttö on rikoslain mukaan toisen taivuttamista sukupuoliyhteyteen tai ryhtymään muuhun seksuaalista itsemääräämisoikeutta olennaisesti loukkaavaan seksuaaliseen tekoon tai alistumaan sellaisen teon kohteeksi silloin, kun kohde on

- 1) alle 18-vuotiaana alisteisessa suhteessa tekijään nähden oleva henkilö, esimerkiksi koulussa tai muussa laitoksessa, tai niihin rinnastettavassa suhteessa
- 2) alle 18-vuotias, jolla on olennaisesti tekijää heikompi kyky päättää itsenäisesti seksuaalisesta käyttäytymisestään seksuaalisen kypsymättömyytensä sekä osapuolten ikäeron vuoksi, ja jonka kypsymättömyyttä tekijä käyttää törkeästi väärin
- 3) henkilö, joka on sairaalassa tai muussa laitoksessa hoidettavana ja jolla on olennaisesti heikentynyt kyky puolustaa itseään tai muodostaa tai ilmaista omaa tahtoaan esimerkiksi sairauden, vammaisuuden tai muun heikkoudentilan vuoksi, tai
- 4) tekijästä erityisen riippuvainen, ja tekijä käyttää tätä riippuvuussuhdetta törkeästi väärin (Rikoslaki 20 luku 5 § 27.6.2014/509)

Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö on alle 16-vuotiaaseen, tai lapsen vanhemman tai siihen rinnastettavassa asemassa olevan 16–18-vuotiaaseen lapseen kohdistettua koskettelua, sukupuoliyhteyttä tai muuta seksuaalista tekoa, joka on omiaan vahingoittamaan lapsen kehitystä tai joka johtaa sellaiseen tekoon. Rikoksen tunnusmerkit täyttää myös seksuaalisen hyväksikäytön yritys (Rikoslaki 563/1997, 20 luku 6 §.)

Seksuaalinen ahdistelu on toimintaa, jossa tekijä koskettamalla tekee toiselle seksuaalisen teon, joka loukkaa tämän seksuaalista itsemääräämisoikeutta (Rikoslaki 563/1997, 20 luku 5 a §.)

Seksuaalipalveluiden ostaminen nuorelta on myös rikoslaisissa kiellettyä. Sillä tarkoitetaan korvauksen lupaamista tai antamista kahdeksatoista ikävuotta nuoremman

ryhtymisestä sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon. Myös seksuaalipalvelujen ostamisen yrittäminen on rankaistava teko (Rikoslaki 563/1997 20 luku 8 a §.)

Lapsen houkutteleva seksuaalisiin tarkoituksiin tarkoittaa tapaamisen ehdottamista tai muuta kanssakäymistä lapsen kanssa siten, että ehdotuksesta ilmenee tekijän tarkoitus valmistaa kuvia tai kuvataallenteita, joissa esitellään sukupuolisiveellisyttä loukkaavasti lasta, tai tarkoitusta kohdistaa lapseen seksuaalista hyväksikäyttöä. Rikoslain mukaan tällaisesta toiminnasta on tuomittava tekijä lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin sakkoon tai vankeuteen enintään vuodeksi. Lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin tuomitaan myös se, joka houkuttelee alle 18-vuotiaan sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon tai esiintymään sukupuolisiveellisyttä loukkaavassa järjestetyssä esityksessä (Rikoslaki 563/1997 20 luku 8 b §.)

Internetissä tapahtuvat, lapsia koskevat seksuaalirikokset voidaan jakaa kahteen alalajiin. Ensimmäinen alalaji on reaaliaikainen hyväksikäyttö, missä tekijä on suoraan yhteydessä uhriin. Tämä voi tapahtua esimerkiksi videoyhteydellä tai puhelimitse. Toinen alalaji on CA-materiaali (CAM= child abuse material.) CA-materiaaliin kuuluu lapsen sukupuolisiveellisyttä loukkaavat kuvat, videot ja tallenteet, joita hyväksikäyttäjä saattaa pyytää lapselta. Tähän kuuluu myös lapsen seksuaalissävytteisten kuvien ja videoiden hallussapito (Kosola ym., 2019, s. 127).

3.4 Seksuaalinen häirintä verkkoympäristössä

Seksuaalista häirintää tapahtuu nykypäivänä yhä enemmän myös verkkoympäristöissä. Verkossa tapahtuva seksuaalinen häirintä rikkoo yhtä lailla häirinnän uhrin seksuaalioikeuksia kuin kasvotusten tapahtuva häirintä (Juusola, ym., 2021, s. 7.) Seksuaalinen häirintä voi ilmentyä esimerkiksi seuraavanlaisina tekoina:

- 1) Härskit puheet tai kirjoitukset
- 2) Sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet

- 3) Kaksimieliset vitsit
- 4) Vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- 5) Pornoaineistot
- 6) Seksuaalissävytteinen kirjoittelu tai kommentointi
- 7) Seksuaalisesti värittyneet sähköpostit, tekstiviestit, puhelinsoitot
- 8) Sukupuoliyhteyttä tai muuta kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset (Vilkkä, 2011, s. 35.)

Aikuisen alle 16- vuotiaaseen lapseen kohdistama seksuaalinen häirintä verkossa, esimerkiksi seksuaalissävytteiset viestit, täyttävät lähtökohtaisesti seksuaalisen hyväksikäytön tai sen yrittämisen tunnusmerkit. Lisäksi sellainen viestintä, jonka tarkoituksena voidaan päätellä olevan seksuaalissävytteinen toiminta lasta kohtaan, voi täyttää tunnusmerkit rikosnimikkeeseen lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin (Lehtinen, ym., 2022, s. 67.)

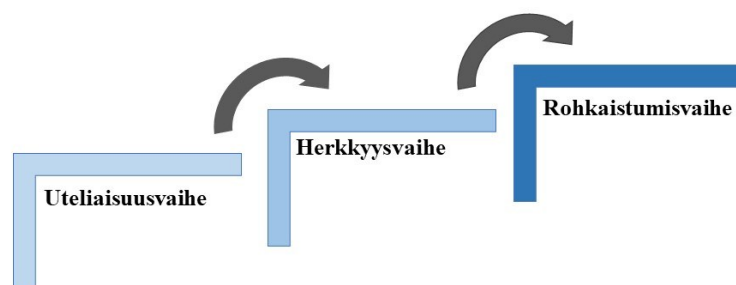
Seksuaalisia sävyjä esiintyy paljon nuorten kesken tapahtuvassa viestinnässä. Seksuaalisten kuvien, viestien tai videoiden lähettämisestä käytetään käsitettä sexting. Tällaisessa suunnilleen samanikäisten nuorten välisessä viestinnässä ei sinänsä ole mitään väärää, kunhan ketään ei painosteta sextingiin tai muihin seksuaalisiin tekoihin. Nuorten välisessä seksuaalissävytteisessä viestinnässä korostuu siis myös molemminpuolinen suostumuksellisuus (Aalto, ym. 2020, s. 69.) Parhaimmillaan nuorten toisilleen lähettämät viestit voivat edistää oman seksuaalisuuden tutkailua ja opettelua, mikä kuuluu myös olennaisesti seksuaaliseen kehitykseen. On tärkeää, että sexting tapahtuu kummankin nuoren omien rajojen puitteissa (Nielsen, 2015, 40.)

4 LAPSI HÄIRINNÄN UHRINA

4.1 Seksuaalinen kehitys

Lapsen seksuaalinen kehitys sekä siihen liittyvien vaiheiden tiedostaminen on merkittävää tarkastellessa tekijöitä, jotka voivat lisätä riskiä verkossa tapahtuvalle häirinnälle ja hyväksikäytölle altistumiseen. Lapsen kasvaessa hän kehittyy järjen, tunteen ja biologian näkökulmasta. Biologiaan lapsi ei voi vaikuttaa, mutta kehitystä ohjaavia tunteita hän voi käsitellä järjen avulla (Brusila, ym., 2009, s. 13.)

Seksuaalisen kehityksen tarkastelun avuksi on luotu seksuaalisuuden portaat, jotka kuvaavat lapsen ja nuoren seksuaalisen kehityksen vaiheita. Jokainen lapsi käy kehitysvaiheita läpi omaan tahtiinsa, ja portaiden tarkoituksena onkin, että lapsi voi löytää sen kehitysvaiheen, jota käy läpi tällä hetkellä. Tämä auttaa lasta ymmärtämään paremmin omia tunteitaan ja muutoksia, joita hän käy läpi. Jokaisessa kehitysvaiheessa lapsi oppii tietoja ja taitoja, joiden avulla seksuaalisuus pikkuhiljaa rakentuu kohti aikuisuutta. Seksuaalisuuden portaat on jaettu kolmeen vaiheeseen, ja lapset käyvät nämä kolme vaihetta läpi kehittyessään lapsenomaisesta uteliaisuudesta nuoruuden herkkyyssvaiheen kautta rohkaistuneiksi ja oman tahtonsa ilmaiseviksi aikuisiksi (Brusila, ym., 2009, s. 13.)

Kuva 1, seksuaalisen kehityksen vaiheet

Ensimmäistä kehitysvaihetta kutsutaan uteliaisuusvaiheeksi. Tällöin lapsen seksuaalinen perusta rakentuu, lapsen rakentaessa perusturvallisuutta ja -luottamusta suhteessa muihin ihmisiin. Lapsen varhaiset kiintymyssuhteet vaikuttavat lapsen perusturvallisuuden ja luottamuksen kehittymiseen. Aikuiseen turvallisesti kiintyneellä lapsella on kyky monipuoliseen itseilmaisuun ja itsensä suojelemiseen. Lapsi oivaltaa omat rajansa, ja esimerkiksi sen, ettei kaikkea kuulu näyttää ja kaikkeen ei tarvitse suostua. Hän esimerkiksi tajuaa, että muut ihmiset eivät saa koskettaa häntä ilman lupaa.

Varhaisen kiintymyssuhteen ollessa jollain tavalla turvaton tai rajaton, saattaa lapsen perusturvallisuuden ja -luottamuksen kehityksessä ilmetä vaikeuksia. Välttelevästi kiintyneellä lapsella saattaa olla vaikeuksia itsesuojelussa ja tunteiden ilmaisussa. Omien tarpeiden kuunteleminen tuottaa haasteita, ja hän saattaa antaa helpommin toisten käyttää itseään hyväksi. Ristiriitaisesti kiintynyt lapsi taas kokee olonsa turvattomaksi hänelle arvaamattomassa ja epäoikeudenmukaisessa maailmassa. Lapsi saattaa ilmaista tunteitaan nopeasti ja voimakkaasti, kantaen sisällään avuttomuuden ja hädän tunteita. Varhaisilla kiintymyssuhteilla sekä lapsen turvallisuuden tunteella on vaikutusta siihen, että lapsi osaa myöhemmin suojella itseään. Välttävän tai ristiriitaisen kiintymyssuhteen vaikutukset voivat näkyä haasteina esimerkiksi vuorovaikutuksessa ja ihmissuhteissa (Brusila, ym. 2009, s. 20.)

Toista kehitysvaihetta kutsutaan nimellä herkkyysvaihe. Tämä vaihe saattaa tuntua varhaisnuoresta hämmäntävältä, minkä vuoksi nuoren on tärkeä tietää herkkyysvaiheen kehitys pääpiirteittäin. Herkkyysvaiheessa nuoret kaipaavat kehityksen vuoksi muuttuvalle keholleen hyväksyntää. Nuoret ovat tässä vaiheessa erittäin alttiita häpeän tunteen syntymiselle. Fyysiset muutokset tarvitsevat energiaa, mikä saattaa näkyä psykososiaalisessa kehityksessä taantumana. Tähän liittyy usein impulsiivinen käytös, hämmennys ja itsekontrollin heikkous. Herkkyysvaiheessa nuori kokee usein ensimmäiset ihastuksen ja rakastumisen tunteet (Brusila, ym. 2009, s. 22.)

Kolmas seksuaalisen kehityksen vaihe on nimeltään rohkaistumisvaihe. Tällöin nuori alkaa jakaa seksuaalista toimintaa kumppanin kanssa. Nuori itsenäistyy ja irtaantuu perheestään, mutta tarvitsee siitä huolimatta tukea aikuiselta. Hän etsii omaa sisäistä varmuuttaan, yrittää voittaa pelkojaan ja tehdä tärkeitä päätöksiä (Brusila, ym. 2009, s. 25.)

Jokainen nuori tarvitsee ja on oikeutettu saamaan omasta itsestään positiivista palautetta. Häpeällä kasvattaminen on huonoin mahdollinen vaihtoehto. Siksi aikuisen olisi tärkeää tuoda esille kehitykseen liittyvien asioiden normaalius, ja keskustella asioista nuoren kanssa avoimesti ilman häpeää. Jos nuoren omanarvontunto on huono, hän ei arvosta itseään ja saattaa käyttäytyä rajattomasti. On vaarana, että nuori vaarantaa omaa hyvinvointiaan esimerkiksi seksuaalisella riskikäyttäytymisellä (Brusila, ym. 2009, s. 27.)

Nuoruusiässä riski altistua traumaattisille tapahtumille kasvaa. Nuoren elinpiiri kasvaa, hän haluaa osoittaa rohkeutta ja itsenäisyyttä, mutta riskienarviokyky ei ole vielä kehittynyt (Brusila, ym. 2009, s. 25.) Digitaalinen media tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden esiintyä uudennlaisella identiteetillä, ja ottaa riskejä, joita he eivät välttämättä ottaisi muualla kuin verkossa (Child Exploitation and Online Protection Centre., 2013, s. 6.) Nuori saattaa uskoa olevansa vahingoittumaton. Etenkin ilman rajoja kasvanut nuori saattaa altistua liian varhain seksuaalisille asioille, kuten seksuaalisille kommenteille. Tyydyttämättä jäänyt läheisyydenkaipuu altistaa nuoren helpommin kaltoinkohtelijan imartelulle ja huomionosoituksille. Liian kiltti ihminen puolestaan saattaa suostua oman moraalin vastaisiin ehdotuksiin. Hyväksikäyttäjä saattaa osata käyttää hyväkseen nuoren herkkyyttä ja tarvitsevyyttä. Miellyttämisen tarve, itsekontrollin heikkous ja jännityksen haku voivat olla seksuaaliselle kaltoinkohtelulle altistavia tekijöitä. Yksinäisyyttä kokevat, turvallisen aikuisen läsnäolon puutteessa olevat nuoret voivat olla vaarassa joutua verkossa kaltoinkohtelijoiden uhreiksi (Brusila, ym. 2009, s. 25.)

4.2 Häirinnän vaikutukset lapseen

Verkossa koettu hyväksikäyttö voi olla aivan yhtä traumaattista ja haavoittavaa kuin kasvotusten koettu (Laitinen, 2007, s. 34.) Lapset voivat reagoida seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumiseen hyvin eri tavalla. Toisilla häirinnän kohteeksi joutuminen aiheuttaa lievempiä vaikutuksia, kuten pahaa mieltä. Toiset taas saattavat kärsiä kokemuksistaan tekohetken lisäksi vielä myöhemmin lapsuudessa, sekä pahimmassa tapauksessa koko loppuelämän ajan. Esimerkiksi syyt äkillisten muutosten

ilmenemiseen lapsen tai nuoren käytöksessä on hyvä selvittää. Muutokset lapsen tai nuoren käytöksessä voivat johtua monestakin asiasta, eivätkä viittaa suoraan seksuaalisen häirinnän uhriksi joutumiseen. Silti myös seksuaalista häirintää kokeneilla lapsilla ja nuorilla saattaa ilmetä käyttäytymisen muutoksia. Tyypillisiä oireita, joita lapsilla saattaa ilmetä seksuaaliväkivallan seurauksena ovat esimerkiksi pelko, häpeä, itsensä syyllistäminen, ahdistuneisuus, levottomuus, uniongelmat, keskittymisvaikeudet, alakuloisuus, voimakas stressi, koulunkäynnin vaikeudet, masentuneisuus tai itsetuhoisuus, fyysiset kivut, somaattiset oireet, taantumisen ikätasoaan alemmaksi, toivottomuus, päihteiden käytön lisääntyminen sekä aggressiivisuus ja tapahtumien kieltäminen. On tärkeää, että aikuinen ottaa puheeksi lapsen käytöksessä ilmenneet muutokset, ja pitää keskusteluyhteyden auki (Kreivi, 2019, s. 76–77.)

Seksuaalisen häirinnän ja groomingin kokemukset jäävät aikuisilta usein huomaamatta, sillä kolmasosa groomingia kokeneista lapsista ei ole kertonut asiasta kellekään (Juusola, ym. 2021, s. 30) Lapsi saattaa jännittää aikuisen reaktiota hänen kertomaansa, minkä takia asiasta puhuminen voi olla hänelle vaikeaa. Lapsen pelot voivat liittyä siihen, että häntä moititaan esimerkiksi vääränlaisille internetsivuille menemisestä tai vääränlaisten ihmisten kanssa keskusteluihin hakeutumisesta. Hän saattaa olla vakuuttunut, että on itse syyllinen tapahtuneeseen, jolloin syyllisyys voi estää lasta kertomasta tapahtuneesta (Brusila, ym., 2009, s. 59.) Erityisen vaikeaa aikuisille kertominen voi olla, jos lapsi on esimerkiksi lähettänyt itsestään kuvia tai videoita hyväksikäyttäjälle. Lapsen kannalta onkin hyvin keskeistä, paljastuuko grooming ennen kuin hyväksikäyttäjä siirtyy seksuaalisiin tekoihin (Laitinen, 2007, s. 34.)

Pojilla groomingista ja häirinnästä aikuiselle kertomisen vaikeuteen voi liittyä sukupuoleen liittyviä erityispiirteitä. Miehuuteen kohdistuvat odotukset ja niiden rikkoutuminen saattaa tehdä kertomisesta entistä vaikeampaa. Tämä voi korostua etenkin silloin, jos hyväksikäyttäjä on nainen (Brusila, ym. 2009, s. 60.) Perinteisten miehuuteen liittyviin odotuksiin kuuluu, että miehen tulisi olla vahva, pärjäävä ja seksuaalisesti aktiivinen. Häirintää ei välttämättä poikien keskuudessa ymmärretä pitää hyväksikäyttönä ja rikoksena, vaan päinvastoin fantasioissa jopa ihailtavana tai haluttuna asiana. Tällaiset ajatukset luovat hyväksikäyttöön taas uusia, ristiriitaisia piirteitä, jotka saattavat vaikuttaa tapausten esille tulemiseen (Brusila, ym., 2009, s. 61.)

Kun lapsi kertoo aikuiselle kokemastaan häirinnästä tai hyväksikäytöstä, on se aina suuri luottamuksen osoitus. Aikuisen on tällaisessa tilanteessa hyvä kiinnittää erityistä huomiota lapsen kohtaamiseen (Laitinen, 2007, s. 34.) Aikuisen on hyvä tarkastella omia reaktioitaan, ja kuunnella rauhallisesti lapsen kertomus loppuun asti. Kimpaantuminen tai huolestuminen ei auta, jos haluaa säilyttää lapsen avoimen keskusteluyhteyden. Jos lapsi on kokenut seksuaalista häirintää, hän tarvitsee aikuisen, joka kestää kuulla, mitä hänellä on kerrottavana, ja joka kertoo, että välittää hänestä tapahtumasta huolimatta (Aalto, ym. 2020, s. 72.) On keskeistä, että lapsi luottaa siihen, että hän tulee ymmärretyksi ja häntä uskotaan ilman kyseenalaistamista ja vähättelyä (Laitinen, 2007, s. 34.) Pelkästään netin käytön rajoittamisesta ei ole hyötyä, vaan aikuisen on sen sijaan tuettava lapsen kehitystä ja kasvua tavallisen arjen lisäksi myös verkkomaailmassa (Kauppinen, 2007, s. 39.)

Aikuisen on tärkeä tietää lapsen kokemasta seksuaalisesta häirinnästä, jotta hän voi auttaa lasta tilanteen selvittämisessä ja traumaattisten kokemusten käsittelyssä (Laiho, 2007, s. 28.) Siksi jokaisella lapsella olisikin tärkeää olla sellainen aikuinen, jolle hän uskaltaa kertoa kokemuksistaan. Erityisen tärkeää on luottamuksellinen, turvallinen suhde ns. oikean maailman aikuisiin, jotka ovat lähellä lasta (Kauppinen, 2007, s. 39.)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön tehtävä

Opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella verkossa tapahtuvaa seksuaalista houkuttelua ja häirintää ilmiönä, sekä kerätä kyselytutkimuksen avulla porilaisten lasten kokemuksia aiheesta. Sen lisäksi, että tutkimuksessa selvitetään kuinka suuri osa nuorista, on kokenut houkuttelua ja häirintää, pyritään myös saamaan selville, millaisia houkuttelun ja häirinnän kokemukset ovat olleet ja miten nuoret ovat toimineet sitä kohdattaen.

5.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä on menetelmä, joka antaa kuvaa muuttujien välisistä suhteista ja eroista. Kvantitatiivinen tutkimus vastaakin kysymyksiin, kuinka moni, kuinka paljon, tai miten usein. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa sovelletaan tilastollisia menetelmiä. Kysymykset esitetään sanallisesti, mutta vastaukset ilmaistaan numeerisesti. Kyselyaineistot koostuvatkin siis pääosin mitatuista luvuista ja numeroista (Vehkalahti, K., 2008, s. 13–14.)

Tutkimusaineistoa voidaan määrällisessä tutkimuksessa kerätä kyselylomakkeen lisäksi myös systemaattista havainnointia tai valmiita tilastoja ja rekisterejä käyttäen (Vilka, H., 2021, s. 94.) Tyypillistä kvantitatiiviselle tutkimukselle on, että vastaajien määrä on laadullista tutkimusta suurempi. Jos tutkimuksessa käytetään tilastollisia menetelmiä, suositeltu vastaajamäärä on vähintään 100 (Vehkalahti, 2008, s. 17.)

Määrällisen tutkimuksen on usein käsitetty tavoittelevan yleiskäsityksiä, ja laadullisilla menetelmillä on pureuduttu enemmän yksityiskohtiin. Tutkimusote ei kuitenkaan ratkaise kaikkea, sillä myös tilastollisilla menetelmillä voidaan päästä selvittämään yksityiskohtaisempaa tietoa. Samassa tutkimuksessa voidaan myös hyödyntää molempia, sekä laadullista että määrällistä lähestymistapaa (Vehkalahti, 2008, s. 13.) Avoimet kysymykset eivät kuitenkaan automaattisesti tarkoita, että määrällisessä

tutkimuksessa käytetään myös laadullista tutkimusmenetelmää. Kysymysten muodon sijaan avoimien kysymysten analysointitapa määrää tutkimusmenetelmän. Myös avoimien kysymysten vastaukset voidaan käsitellä numeraalisesti, analysoimalla vastauksia ja luokittelemalla niitä erilaisiin ryhmiin (Vilkka, 2021, s. 106.)

Määrällisen tutkimuksen tavoite riippuu tutkimuksen painopisteestä. *Selittävän tutkimuksen* tavoitteena on tehdä tutkittu asia selvemmäksi tai ymmärrettäväksi, esimerkiksi asioiden välisten syy-seuraussuhteiden eli kausaalisuhteiden avulla. *Vertailevan tutkimuksen* tavoitteena on tuoda esille asioiden välisiä eroja, vertailemalla samanlaisia ihmistä tai luontoa koskevia ilmiöitä eri aikoina tai eri paikoissa. *Kuvailevassa tutkimuksessa* tutkija puolestaan esittää tai luonnehtii tutkittavan aiheen keskeisimmät piirteet tarkasti ja järjestelmällisesti. *Kartoittavan tutkimuksen* tavoitteena on uusien näkökulmien löytäminen, joiden avulla voidaan tutkia vähemmän tunnettuja asioita esimerkiksi kirjallisuuden avulla sekä esittää hypoteeseja. Ihmistä tai luontoa koskevan asian tai ilmiön ilmenemismuotojen tai seurauksien arvioiminen ja ennustaminen eri asiayhteyksissä tai aikakausina on tavoitteena *ennustavassa* tutkimuksessa (Vilkka, 2007, s. 20–22.)

Opinnäytetyöni toteutukseen määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä valikoitui selkeästi, sillä tutkimuksessa hyödyn juuri kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän jo aiemmin kuvailluista mahdollisuuksista selvittää muuttujien välisiä eroja ja suhteita. Verkossa tapahtuvaa seksuaalista houkuttelua ja häirintää tutkiessa juuri kysymykset kuinka moni, kuinka paljon, tai miten usein antavat tärkeää tietoa porilaisten lasten kokemuksista. Lisäksi kyselylomakkeen avoimet kysymykset antavat vastaajille mahdollisuuden lisätä tietoa kokemuksistaan halutessaan myös omin sanoin. Avoimet kysymykset tuovat tutkimukseen mukaan myös laadullista näkökulmaa.

5.3 Määrällinen analyysi

Määrällisen tutkimuksen analyysissä käytetään sellaista menetelmää, joka antaa tietoa siitä, mitä ollaan tutkimassa. Jo tutkimusta suunniteltaessa on hyvä pohtia sopivaa

analyysimenetelmää. Sopiva menetelmä löytyykin usein kokeilemalla erilaisia menetelmiä, ja valitsemalla niistä omaan tutkimukseen sopivin. (Vilka, H., 2007, s. 119.)

Tutkimustulosten analysointiin on karkeasti jaettuna kaksi eri tapaa. Näistä ensimmäinen on selittämiseen pyrkivä lähestymistapa, jossa käytetään tilastollista analyysia ja päätelmiä. Toinen lähestymistapa on ymmärtämiseen pyrkivä. Ymmärtämiseen pyrkivässä aineiston analyysissä käytetään laadullista analyysia ja päätelmien tekoa (Vilka ym. 1997, s. 219.)

Määrällisen tutkimuksen analysointimenetelmät ovat tilastollisia. Aineistoa käsitellään usein numeraalisesti, esimerkiksi prosenttiosuuksien avulla. Yhden muuttujan tuloksia voidaan esittää tunnuslukuina. Tunnuslukuja ovat sijainti-, keski- ja hajontaluvut sekä vinous ja huipukkuus. Se, ollaanko tutkimassa yhtä tai useampaa muuttujaa, vaikuttaa siihen, millainen analyysitapa tulosten analyysiin kannattaa valita. Kun tutkitaan kahta tai useampaa muuttujaa, voidaan tutkia myös muuttujien välistä riippuvuutta tai muuttujien vaikutusta toisiinsa (Vilka, H., 2007, s. 119 & s. 133.)

5.4 Yhteistyökumppani

Opinnäytetyöni yhteistyökumppanina toimii Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri. Se on vahva alueellinen lapsi-, nuoris- ja perhepoliittinen vaikuttaja ja lapsen oikeuksien edistäjä. Mannerheimin Lastensuojeluliiton arvoihin kuuluvat lapsen ja lapsuuden arvostus, yhdenvertaisuus ja inhimillisyys. Piirin toiminta perustuu asiantuntemukseen ja ammatillisesti ohjattuun vapaaehtoistyöhön (Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri, n.d.)

Yhteistyökumppani valikoitui opinnäytetyölleni luontevasti ollessani harjoittelussa Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin nuorisotyön koordinaattorilla syksyllä 2021. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin nuorisotyön koordinaattori tarjoaa mediakasvatukseen liittyvää koulutusta oppilaille, vanhemmille ja ammattilaisille. Harjoittelujakson aikana mediakasvatukseen liittyvät teemat tulivat tutuksi, ja etenkin verkossa tapahtuva seksuaalinen houkuttelu ja häirintä ilmiönä sekä

lasten kokemukset siihen liittyen alkoivat tuntua tärkeiltä asioilta käsitellä. Siten sainkin harjoittelujaksoni aikana sovittua opinnäytetyön tiimoilta tapahtuvasta yhteistyöstä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin kanssa.

5.5 Aineiston keruu

Käytin opinnäytetyöni aineistonkeruumenetelmänä internetissä tehtävää lomakekyselyä (liite 3). Se lähetettiin sähköpostitse saatekirjeen (liite 1) ja huoltajien suostuskirjeen (liite 2) kera kouluille oppilaiden vastattavaksi. Aineistoa oli tarkoitus kerätä useilta eri kouluilta Porissa, minkä vuoksi kätevin tapa lähettää tutkimus eteenpäin oli sähköpostiviestit oppilaitosten rehtoreille.

Kyselylomakkeen tyypillisenä haittapuolena on pidetty, että vastaajaprosentti jää alhaiseksi (Vilkka, 2021, s. 94.) Tämän sain kokea myös tämän tutkimuksen osalta. Hain tutkimuslupaa ensin keväälle 2022, jolloin sain kyselyyn vain pienen määrän vastauksia. Tutkimuslupaa jatkettiin kevään lisäksi syyslukukaudelle juuri vastausten vähäisyyden vuoksi, tavoitteena saada määrällisesti enemmän vastauksia. Syksyllä vastauksia tuli lisää, mutta silti vastausten määrä jäi odotettua pienemmäksi.

Internetissä täytettävä kyselylomake soveltui tutkimuksen toteutustavaksi parhaiten kyselyn kohderyhmän hajanaisuuden vuoksi. Lisäksi tärkeä peruste aineistonkeruumenetelmälle oli kyselyn aiheen arkaluontoisuuden vuoksi vastaajien anonymiteetti. Kyselylomakkeen etu on, että vastaaja jää tuntemattomaksi (Vilkka, 2021.)

Kyselylomakkeen kysymykset voivat olla monivalintakysymyksiä valmiiden vastausvaihtoehtojen muodossa, avoimia kysymyksiä vain vähän vastauksia rajaten, tai sekamuotoisia kysymyksiä, joissa osa vastausvaihtoehdoista on annettu valmiiksi (Vilkka, 2021, s.106.) Internet- kyselyssäni hyödynsin näitä kaikkia kysymysmuotoja, tarkoituksena saada mahdollisimman laaja käsitys lasten kokemuksista. Käytin kyselylomakkeen tekoon sekä tutkimusaineiston keräämiseen Creamailer -palvelua. Creamailer -palvelun etuna oli se, että tutkimustulokset tallentuivat heti vastaamisen jälkeen kyseiseen ohjelmaan. Internet -kyselyn hyvä puoli oli myös se, että tutkimuksessa

kerätty tieto saadaan saman tien sähköiseen muotoon. Palvelu muodosti automaattisesti vastauksista taulukoita ja diagrammeja, jotka helpottivat tulosten käsittelyä.

5.6 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyydellä tarkoitetaan hyvää tieteellistä tapaa, jota tutkimusta toteuttaessa tulee noudattaa. Tutkimusetiikka määrittää pelisäännöt tutkimustyölle. Eettinen näkökulma kulkikin opinnäytetyössä mukana aina suunnitteluvaiheesta toteutukseen sekä tutkimuksen loppuun saattamiseen asti. Tutkija on itse vastuussa oman tutkimuksensa eettisistä valinnoista, sekä niihin liittyvistä perusteista. Tutkijan tehtävänä on minimoida tutkimuksesta aiheutuneet haitat, ja suhteessa niihin maksimoida tutkimuksesta aiheutuva hyöty (Vilka, H., 2007. s. 90.)

Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tutkittavat säilyvät tuntemattomina. Tutkimukseen osallistuvien anonymiteetti oli merkittävä asia tutkimusta suunniteltaessa. Kysymysten ollessa arkaluontoisia anonymiteetti mahdollistaa tutkittavalle rehellisyyden sekä tutkijalle arkojenkin aiheiden käsittelyn ilman, että siitä aiheutuu tutkittavalle haittaa. Määrällisessä tutkimuksessa anonymiteetti on tärkeä varmistaa myös vastauksia analysoidessa. Tutkimustuloksia ei tule kirjata yksilöittäin (Vilka, H. 2007, s. 90 & 164.)

Määrällisen tutkimuksen tulosten analysoinnissa on otettava huomioon eettinen kirjoitustapa. Analyysi ei saa rikkoa lupausa tietojen luottamuksellisuudesta, vaitiololupauksesta ja salassapitovelvollisuudesta Tutkijan tulee harkita tarkoin, millä tavalla numerotietoja esittää sanallisesti. Tutkittavia kohtaan kielteinen ilmaisutyyli voi pahimmillaan leimata tutkittavan ryhmän (Vilka, H. 2007, s. 164.)

Tutkimuslupa sekä saatekirje ovat tärkeitä asioita eettisessä tutkimuksessa. Hain opinnäytetyön tutkimukseen Porin kaupungin ohjeistusten mukaisesti tutkimuslupan (liite x ja x). Lähetin tutkimuksen kouluille vastattavaksi saatekirjeen kera (liite x). Saatekirje sisälsi tietoa tutkimuksesta, ja lisäksi saatekirjeessä vakuutettiin vastaajille tutkimuksen luottamuksellisuus sekä vastausten anonymius. Koulujen kehoitettiin

ottamaan huomioon huoltajien suostumus alle 15-vuotiaiden osallistumiseen. Saatekirjeestä ilmeni myös mahdollisuus kieltäytyä tutkimukseen osallistumisesta (Vilka, H. 2007, s. 164.)

Luotettavaan tutkimukseen kuuluu se, että tutkija täyttää tieteelliselle tutkimukselle asetetut vaatimukset. Opinnäytetyöhöni kuuluva tutkimus on suunniteltu huolellisesti. Tulosten analysoinnissa olen kiinnittänyt huomiota saatujen tuloksien pätevyyteen. Tutkijan tulee olla rehellinen, paljastettava tutkimuksensa virheet sekä arvioitava niiden vaikutusta tuloksiin, niiden hyödyntämiseen ja soveltamiseen (Vilka, H. 2007, s. 154)

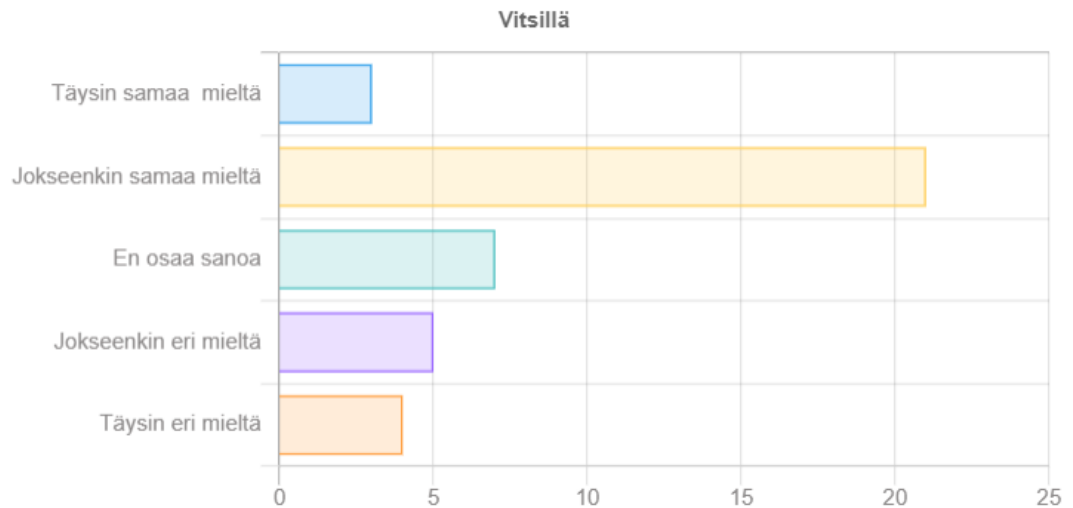
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimukseen osallistui yhteensä 40 vastaajaa (n=40), joista kaikki olivat 5. ja 6. luokkalaisia. Vastaajien kesken luokka-asteet jakautuivat seuraavanlaisesti: 88 % vastaajista olivat 6. luokkalaisia ja 13 % 5. luokkalaisia.

Verkossa tapahtuvan seksuaalisen häirinnän kokemuksia lähdettiin tutkimuksessa selvittämään ensin lasten toisiinsa kohdistaman seksuaalisen häirinnän näkökulmalla. Tutkimustulosten mukaan valtaosa (77 %) 5. -ja 6. -luokkalaisista eivät ole nähneet seksuaalista häirintää verkossa ikätovereidensa tekemänä. Vastaajista 23 % (n=9) on nähnyt seksuaalista häirintää verkossa muiden lasten tekemänä viimeisen vuoden aikana. 15 % vastaajista (n=6) on itse joutunut ikätoverinsa seksuaalisen häirinnän kohteeksi verkossa.

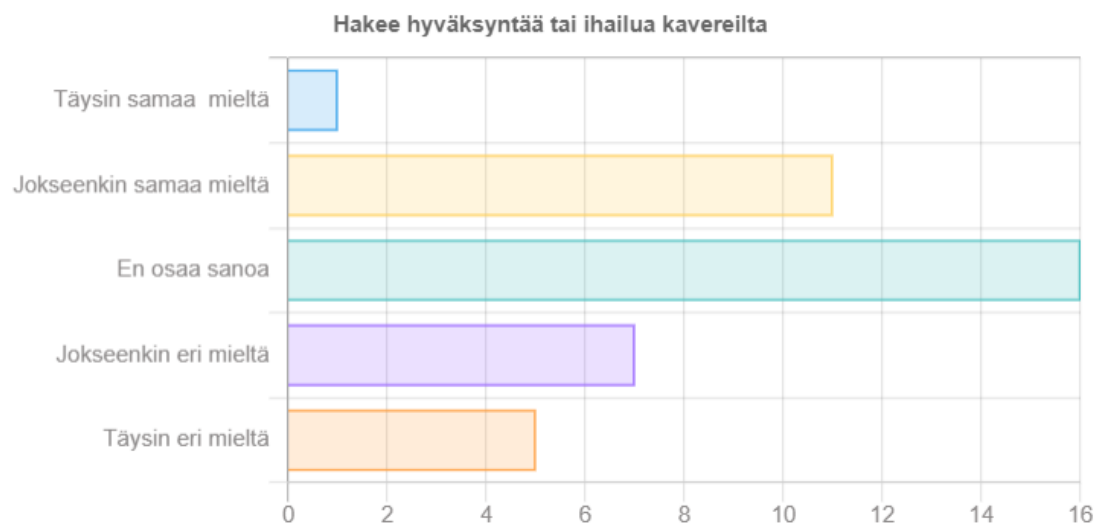
Halusin myös selvittää, mitkä voisivat olla nuorten mielestä todennäköisimmät syyt ikätovereihin kohdistetun seksuaalisen häirinnän taustalla. Vastaajat saivat tässä kysymyksessä valita, kuinka paljon ovat samaa mieltä erilaisten ehdotusten kanssa.

Ensimmäinen väittämä lasten verkossa toisiinsa kohdistaman seksuaalisen häirinnän syyksi oli vitsi (kuva 6). Vastaajista 53 % (n=21) olivat jokseenkin samaa mieltä ehdotetun syyn kanssa. 18 % vastaajista (n=7) ei osannut sanoa, 13 % vastaajista (n=5) olivat jokseenkin eri mieltä, 10 % (n=4) täysin eri mieltä ja 8 % vastaajista (n=3) täysin samaa mieltä. Enemmistö vastaajista oli siis jokseenkin samaa mieltä sen kanssa, että lasten toisiinsa kohdistama seksuaalinen häirintä verkossa voisi olla selitettävissä vit-sillä.

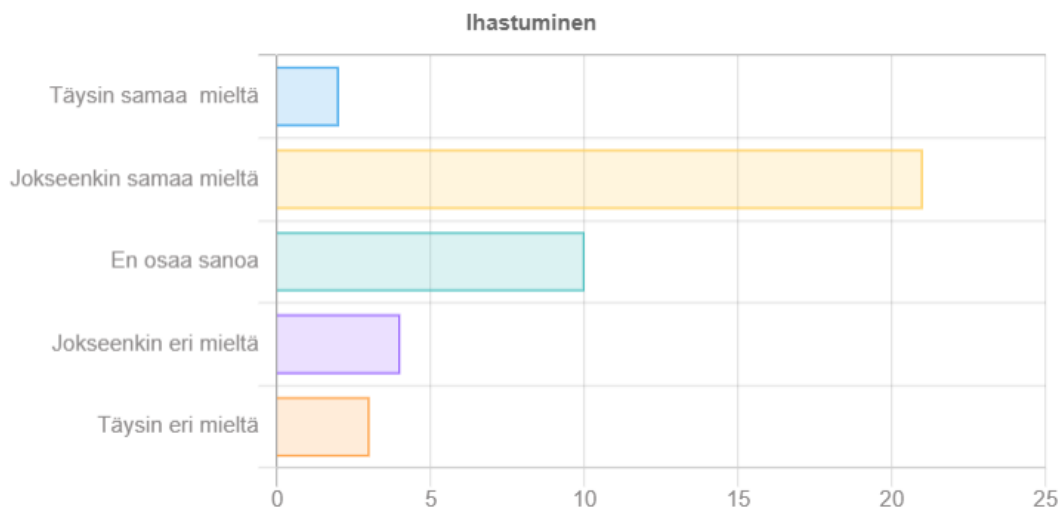
kuva 6: seksuaalisen häirinnän syy -vitsi?

Toinen väittämä lasten verkossa toisiinsa kohdistaman seksuaalisen häirinnän syyksi oli hyväksynnän tai ihailun hakeminen kavereilta (kuva 7). Vastaajista 40 % (n=16) ei osannut sanoa, voisiko tämä pitää paikkansa. Jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa oli vastaajista 28 % (n=11) ja jokseenkin eri mieltä oli vastaajista 18 % (n=7). Täysin eri mieltä oli 13 % vastaajista (n=5) ja täysin samaa mieltä 3 % eli yksi vastaaja.

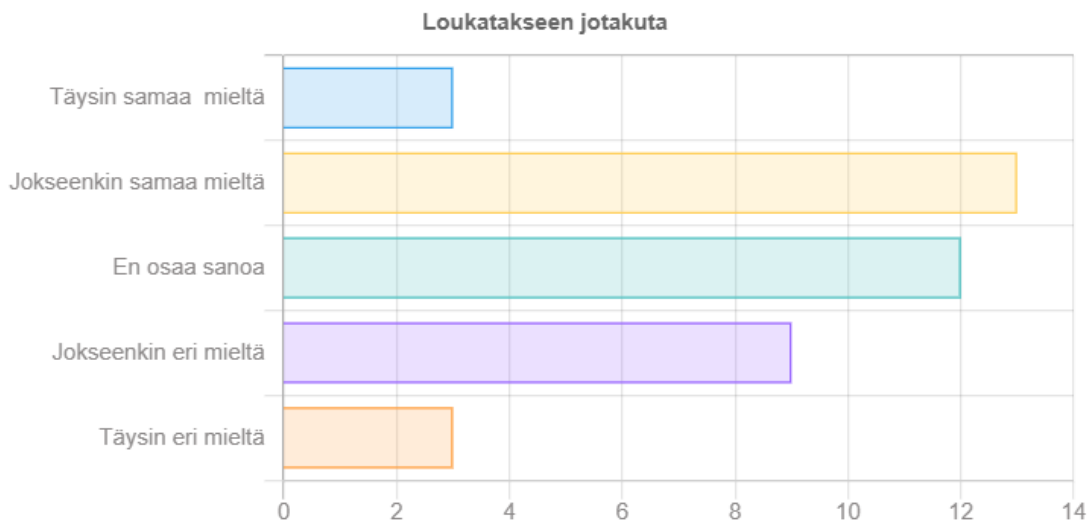
Kuva 7: seksuaalisen häirinnän syy -hyväksyntä tai ihailu kavereilta?

Kolmas väittämä lasten verkossa toisiinsa kohdistaman seksuaalisen häirinnän syyksi oli ihastuminen (kuva 8). Jokseenkin samaa mieltä selitysehdotuksen kanssa oli valtaosa vastaajista eli 53 % (n=21). Seuraavaksi eniten vastaajia 25 % (n=10) valitsi vaihtoehdon en osaa sanoa. Jokseenkin eri mieltä oli 10 % vastaajista (n=4), täysin eri mieltä 8 % vastaajista (n=3) ja täysin samaa mieltä 5 % vastaajista (n=2).

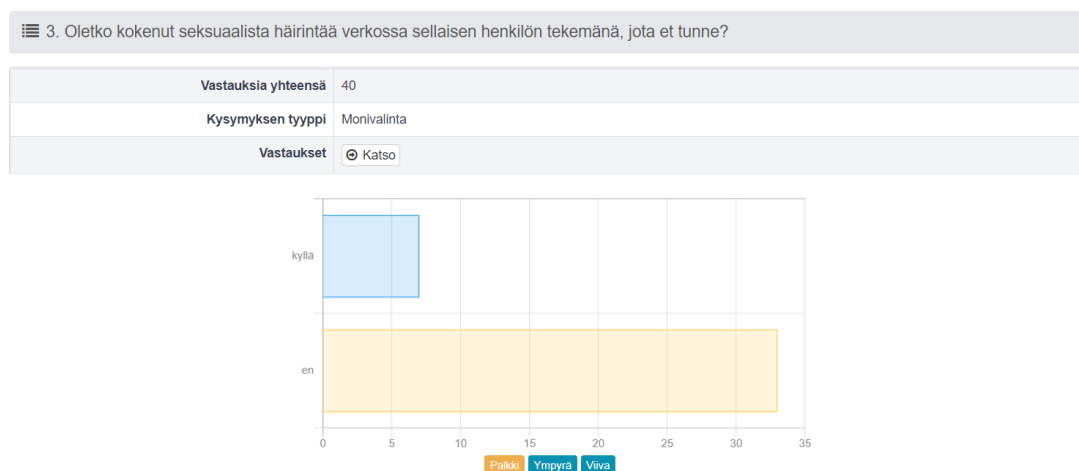
kuva: 8 seksuaalisen häirinnän syy -ihastuminen?

Neljäs ja viimeinen väittämä lasten verkossa toisiinsa kohdistaman seksuaalisen häirinnän suuksi oli toisen henkilön loukkaaminen (kuva 9). 33 % vastaajista (n=13) oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. 30 % vastaajista (n=12) ei osannut sanoa. Jokseenkin eri mieltä selitysehdotuksen kanssa oli 23 % vastaajista (n=9), täysin samaa mieltä ja täysin eri mieltä oli molempia 8 % vastaajista (n=3).

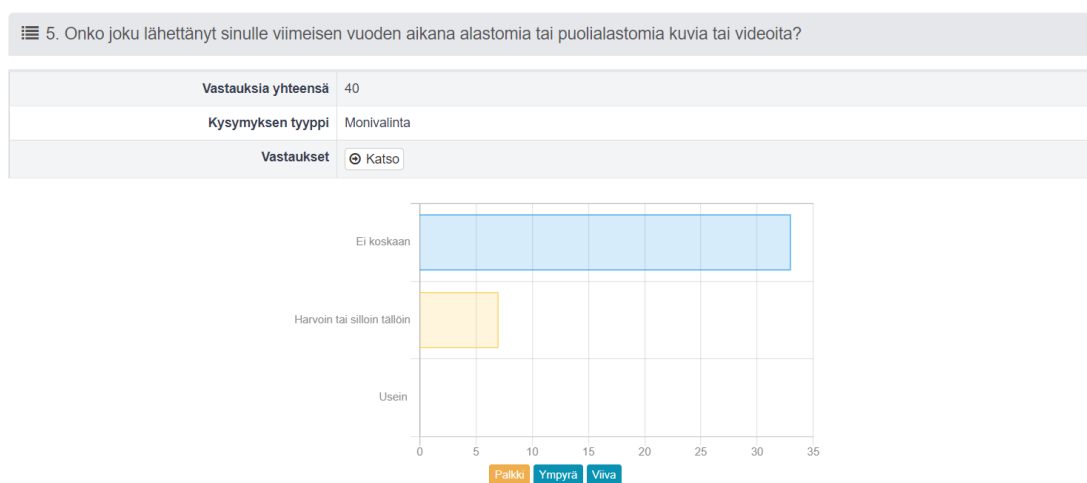
kuva 9: seksuaalisen häirinnän syy -loukkaamien?

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin, ovatko he kokeneet seksuaalista häirintää verkossa ennestään tuntemattoman henkilön toimesta (kuva 10). Tästä kokemuksesta löytyi 18 %:lla vastaajista (n=7). Enemmistö vastaajista eli 83 % (n=33) ei ole kokenut seksuaalista häirintää verkossa ennestään tuntemattoman henkilön toimesta.

Kuva 10: Seksuaalinen häirintä ennestään tuntemattoman henkilön toimesta

Alastonkuvista kysyttiin sekä kuvien lähettämisen kuin kuvien vastaanottamisen näkökulmasta. Yksikään vastaaja ei ole lähettänyt alastomia tai puolialastomia kuvia itsestään. Valtaosa nuorista (83 %, n=33) ei myöskään ole joutunut vastaanottamaan alastomia tai puolialastomia kuvia (kuva 11). Harvoin tai silloin tällöin alastomia tai puolialastomia kuvia on vastaanottanut 18 % vastaajista (n=7).

Kuva 11 Puolialastomien tai alastomien kuvien vastaanottaminen viimeisen vuoden aikana

Seksuaalisen häirinnän kokemuksista kysyttiin vastaajilta myös tarkentavia kysymyksiä. Yksi lisäkysymys oli, kuinka usein nuorelle on lähetetty seksuaalissävytteisiä viestejä viimeisen vuoden aikana (kuva 12). Valtaosa eli 70 % (n=28) vastaajista ei ole vastaanottanut seksuaalissävytteisiä viestejä. Päivittäin seksuaalissävytteisiä viestejä oli lähetetty 3 %:lle vastaajista (n=1). 8 %:lle vastaajista (n=3) seksuaalissävytteisiä viestejä oli lähetetty vähintään kerran kuukaudessa. Muutaman kerran vuodessa seksuaalissävytteisiä viestejä oli lähetetty 20 %:lle vastaajista (n=8).

Vastaajilta kysyttiin myös, ovatko he itse lähettäneet viimeisen vuoden aikana seksuaalissävytteisen viestin, kuvan tai videon sellaiselle henkilölle, kenen kanssa vastaaja ei ole ollut tekemisissä netin ulkopuolella. Tähän kysymykseen kieltävästi vastasi 98 % (n=39) ja myöntävästi 3 % (n=1) vastaajista.

Kuva 12: Seksuaalissävytteiset viestit viimeisen vuoden aikana

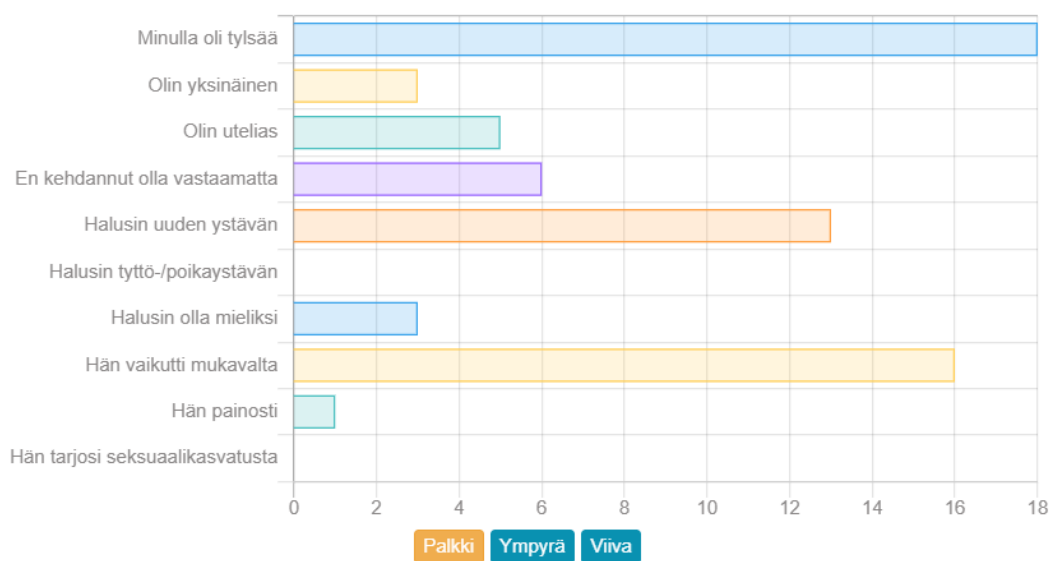
Toinen lisäkysymys seksuaaliseen häirintään liittyen oli, kuinka usein vastaajaa on pyydetty kuvaamaan itseään nettikameran tai videopuhelun välityksellä (kuva 13). Vastaajista 16 %:lta (n=6) on pyydetty edellä mainittua. Sen sijaan valtaosa eli 85 % (n=34 kpl) ei ole vastaanottanut tällaisia pyyntöjä.

Kuva 13: Pyyntö itsensä kuvaamisesta nettikameran tai videopuhelun välityksellä viimeisen vuoden aikana

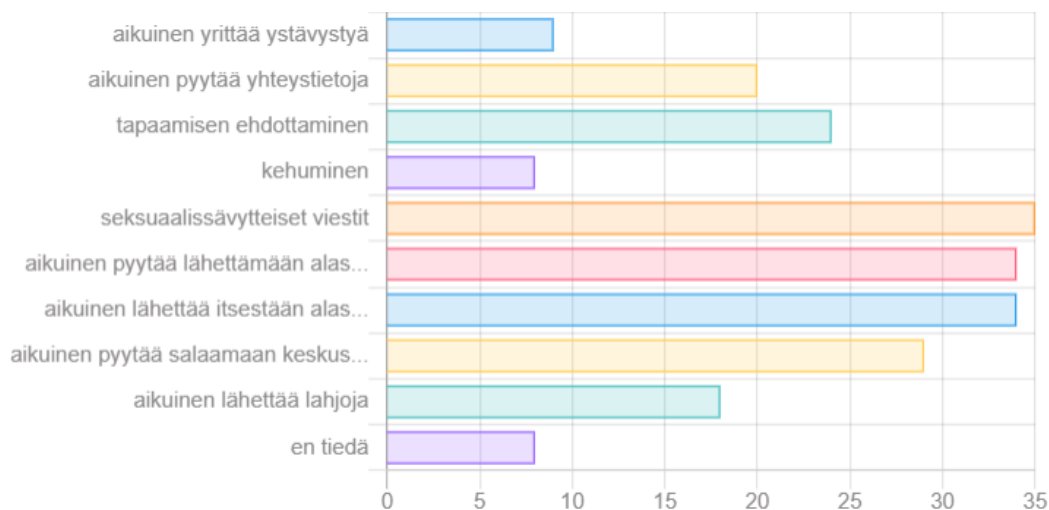
Nuorten vuorovaikutukseen verkossa liittyi myös ennestään tuntemattomien ihmisten kanssa viestittely. Osa vastaajista (38 %, n= 15) on ollut verkossa yhteydessä sellaisen henkilön kanssa, jonka he epäilevät olleen aikuinen tai ainakin viisi vuotta vanhempi. Itselleen täysin vieraan henkilön kanssa verkossa on ollut yhteydessä yli puolet eli 55 % (n=22) vastaajista.

Yleisimpiä syitä täysin vieraan ihmisen kanssa verkossa keskustelemiseen olivat tylsyytys (45 %), se, että keskustelukumppani vaikutti mukavalta (40 %) sekä uuden ystävän haluaminen (33 %) (kuva 14).

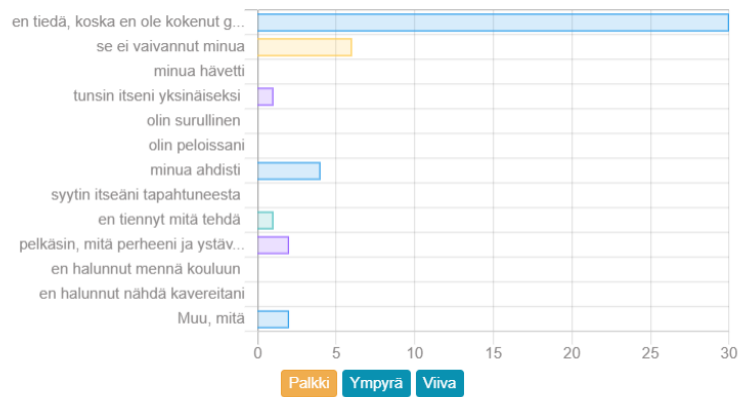
Kuva 14. Syitä ennestään vieraan ihmisen kanssa keskustelemiseen verkossa.

Groomingiin liittyen selvitettiin ensin nuorten näkemyksiä siitä, minkälaiset nuori tunnisti groomingiksi (kuva 15). Valtaosa vastaajista tunnisti groomingiksi seksuaalissävyytteiset viestit (88 %) sekä sen, että aikuinen pyytää tai lähettää alastonkuvia (85 %). Harvempi tunnisti groomingiksi oli kehumisen ja aikuisen yritykset ystäväystyä nuoren kanssa.

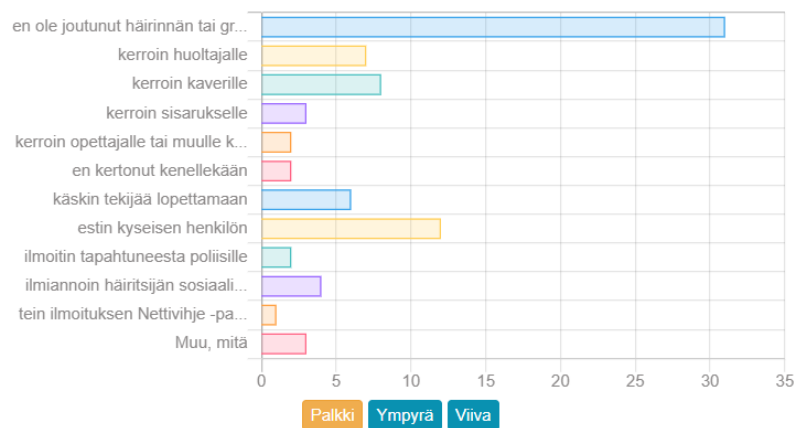
Kuva 15. Mitkä teot kuuluvat groomingiin?

Kyselyssä haluttiin myös selvittää, minkälaisia tunteita vastaajissa heräsi Groomingin ja seksuaalisen häirinnän jälkeen (kuva 16). Valtaosa vastaajista eivät ole kokeneet groomingia tai seksuaalista häirintää. Groomingia ja häirintää kokeneiden nuorten tuntemukset olivat vaihtelevia. 15 % (n=6) vastaajista kertoi, ettei grooming vaivannut heitä. 3 % (n=1) vastaajista tunsu puolestaan itsensä yksinäiseksi kokemustensa jälkeen. Vastaajista 10 % (n=4) koki ahdistusta, 3 % (n=1) ei tiennyt mitä tehdä, sekä 5 % (n=2) pelkäsi, mitä perhe ja ystävät mahtaisivat ajatella.

Kuva 16. Miltä seksuaalinen häirintä ja grooming tuntui?

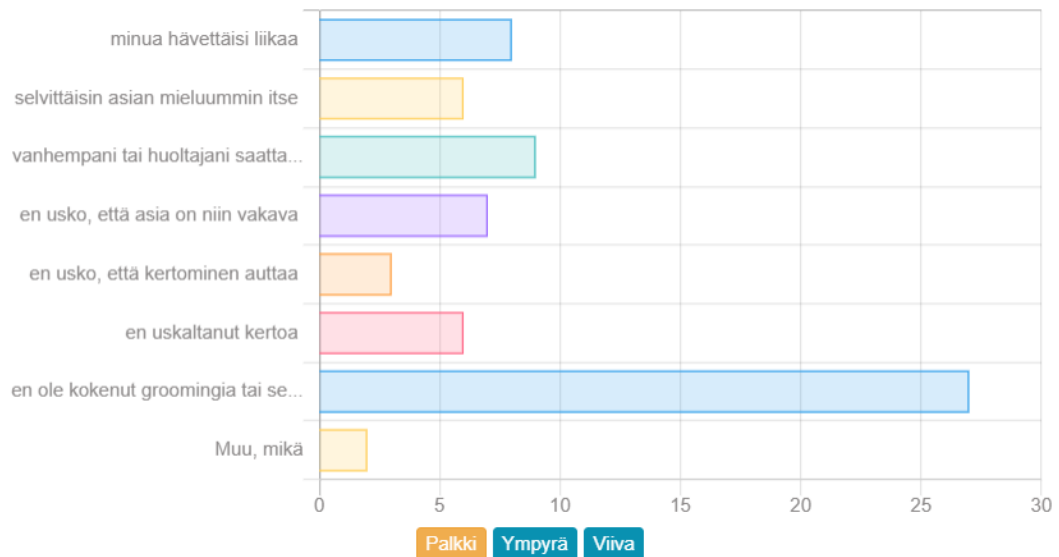
Seksuaalisen häirinnän tai groomingin kohteeksi joutuneet nuoret myös toimivat eri tavoin (kuva 17). Osa groomingia tai häirintää kokeneista esti kyseisen henkilön (30 %, n=12) sosiaalisessa mediassa. Kavereille kerrottiin kokemuksista yleisemmin kuin huoltajille, ja osa vastaajista (5 %) ei kertonut kokemuksistaan kenellekään. 15 % vastaajista (n=6) käski tekijää lopettamaan. Lisäksi muutama prosentti vastaajista vastasi kertoneensa opettajalle tai muulle koulun henkilökunnalle, poliisille tai teki ilmoituksen Nettivihje -palveluun. Kysymyksessä oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

Kuva 17. Miten nuoret toimivat seksuaalisen häirinnän ja groomingin kohteeksi joutumisen jälkeen?

Kyselyssä haluttiin selvittää syytä sille, mikä estäisi groomingista tai seksuaalisesta häirinnästä kertomisen (kuva 18).. Yleisin syy sille, miksi nuoret eivät kertoisi groomingista ja seksuaalisesta häirinnästä on vastausten perusteella se, että vanhemmat tai

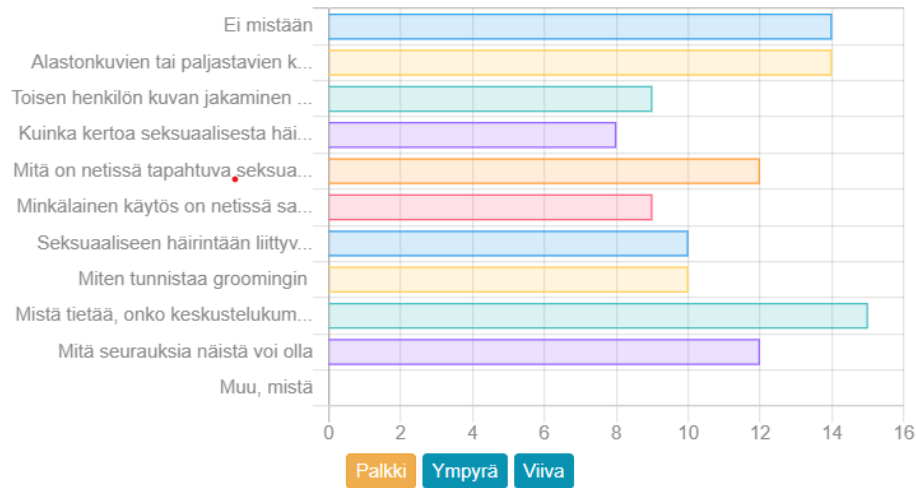
huoltajat saattaisivat kieltää somessa tai netissä olemisen. Näin vastasi 23 % (n=9) nuorista. Seuraavaksi yleisimmät syyt ovat häpeä (20 %, n=8) ja se, ettei asiaa pidetä vakavana (18 %, n=7). Loput vastaajista selvittäisivät asian mieluummin itse, eivät uskaltaneet kertoa tai eivät usko, että kertominen auttaisi.

Kuva 18: Mikä estäisi groomingista ja seksuaalisesta häirinnästä kertomisen?

Kyselyn lopussa selvitettiin vielä, mistä aiheesta pitäisi puhua enemmän koulussa (kuva 19). Nuoret saivat valita yhden tai useamman vaihtoehdon. Eniten valintoja keränneet vaihtoehdot suosituimmasta lähtien olivat:

1. Mistä tietää, onko keskustelukumppani se, kuka väittää olevansa?
2. Alastonkuvien tai paljastavien kuvien ja videoiden lähettäminen
3. Mitä on netissä tapahtuva seksuaalinen häirintä?
4. Mitä seurauksia näistä voi olla?
5. Miten tunnistaa groomingin?
6. Seksuaaliseen häirintään liittyvä lainsäädäntö
7. Minkälainen käytös on netissä sallittua?
8. Toisen henkilön kuvan jakaminen ilman lupaa
9. Kuinka kertoa seksuaalisesta häirinnästä netissä ja kenelle?

Kuva 19: Mistä aiheesta pitäisi puhua enemmän koulussa?

Tutkimus sisälsi lisäksi avoimen kysymyksen, missä vastaajat saivat vapaasti kertoa ajatuksiaan groomingista. Esille nousi seuraavanlaisia pohdintoja:

Se on minusta hirveää, vaikka en ole itse sitä kokenutkaan.

Ällöttävää, kun aikuisilla ei ole muuta tekemistä, kun keskustella ei soveliaita viestejä pikkulasten kanssa

Aika outoo silleen. En nää siinä mitään järkevää.

Se on väärin ja tyhmää

Tyhmää varsinkin aikuisilta ihmisiltä tällainen käytös alaikäisiä kohtaan

6.1 Yhteenveto tuloksista

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää porilaisten lasten kokemuksia verkossa tapahtuvasta seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä. Tavoitteena oli selvittää, kuinka suuri osa lapsista on kokenut häirintää, ja millaista häirintä on ollut. Tutkimusmenetelmänä käytin opinnäytetyössäni verkossa täytettävää monivalintakyselyä, johon lapset vastasivat anonyymisti. Tutkimusmenetelmä oli kvantitatiivinen, sisältäen yhden avoimen kysymyksen.

Sain tutkimukseen vastauksia 5. ja 6. luokkalaisilta, ja vastaajia oli yhteensä 40. Tutkimustulosten mukaan valtaosa 5. ja 6. luokkalaisista ei ole kokenut seksuaalista houkuttelua ja häirintää verkossa. Tämä pätee niin nuorten toisiinsa kohdistamaan seksuaaliseen häirintään kuin muuhun verkossa tapahtuvaan seksuaaliseen houkutteluun ja häirintään.

Vaikka valtaosa vastaajista ei ole kokenut verkossa tapahtuvaa seksuaalista houkuttelua ja häirintää, silti kokemuksia viides- ja kuudesluokkalaisilta kuitenkin löytyi. 28 % vastaajista on vastaanottanut seksuaalissävyytteisiä viestejä viimeisen vuoden ajalla. Kokemuksia alastomien tai puolialastomien kuvien vastaanottamisesta löytyi 18 %:lta vastaajista, ja 16 % vastaajista on pyydetty kuvaamaan itseään nettikameran välityksellä. Vastaajista yksikään ei ole lähettänyt kenellekään puolialastomia kuvia. Nuorten toisiinsa kohdistamaa seksuaalista häirintää oli myös nähnyt viimeisen vuoden aikana 23 % vastaajista. 15 % nuorista ovat joutuneet toisten nuorten seksuaalisen häirinnän kohteeksi verkossa.

Lasten verkkokäyttäytymiseen kuului itselleen ennestään täysin vieraiden henkilöiden kanssa viestittelyä. Yli puolet eli 55 % vastaajista ovat olleet tekemisissä verkossa ennestään täysin vieraan henkilön kanssa. Osa lapsista on ollut myös verkossa yhteyksissä sellaisen henkilön kanssa, jonka epäilee olevan aikuinen tai yli viisi vuotta vanhempi.

Lapset tunnistivat groomingiksi ja seksuaaliseksi häirinnäksi helpoimmin seksuaalissävyytteiset viestit sekä aikuisten yritykset ystävyyttä. Groomingia tai seksuaalista häirintää verkossa kokeneista nuorista suurinta osaa häirintä ei vaivannut. Osa lapsista

koki ahdistusta tai yksinäisyyttä kokemuksensa jälkeen, ja lisäksi miettivät, mitä perhe ja ystävät ajattelisivat. Groomingista kertomisen esteenä on pelko siitä, että vanhemmat tai huoltajat saattaisivat kieltää somessa tai netissä olemisen. Häpeän tunne vaikeutti myös asiasta kertomista. Lisäksi osa nuorista ei kokenut asiaa niin vakavaksi, että siitä pitäisi kertoa. Lapset kertoivat kokemuksistaan yleisemmin kavereilleen kuin vanhemmalle, huoltajalle, opettajalle tai muulle aikuiselle.

Lapset kertoivat myös omin sanoin ajatuksiaan groomingista. He kuvailivat groomingia adjektiivein 'ällöttävä', 'hirveä' ja 'outo'. Varsinkin ajatus siitä, että aikuinen ihminen kohdistaa häirintää lapsiin, oli vastaajien mielestä 'tyhmää' ja 'väärin'. Kyselyn mukaan lapset haluaisivat kouluissa käsiteltävän lisää etenkin sitä, miten tunnistaa verkossa sen, onko keskustelukumppani se, kuka väittää olevansa.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Johtopäätökset

Tutkimuksessa oli ensimmäisenä tavoitteena selvittää, kuinka suuri osa lapsista on kokenut seksuaalista houkuttelua ja häirintää verkossa. Vastauksista kävi ilmi, että valtaosa nuorista ei ole itse kokenut seksuaalista häirintää. Tutkimustulosten perusteella seksuaalinen houkuttelu ja häirintä verkossa ei ole viides- ja kuudesluokkalaisille kuitenkaan tuntematon ilmiö. Nuorilta löytyi kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä verkossa, ja he olivat kohdanneet sitä sekä ikätovereiden että ennestään tuntemattomien henkilöiden toimesta.

Halusin myös toisena tavoitteena selvittää, millaisia seksuaalisen houkuttelun ja häirinnän kokemukset ovat olleet. Seksuaalisen houkuttelun ja häirinnän kokemukset ovat olleet mm. seksuaalissävyytteisten viestien ja alastomien tai puolialastomien kuvien vastaanottamista. Vastaajilta löytyi myös kokemusta pyynnöistä kuvata itseään nettikameran välityksellä.

Kolmas tavoite oli selvittää, miten nuoret toimivat seksuaalista houkuttelua ja häirintää kohdatessaan. Seksuaalinen houkuttelu ja häirintä eivät vaivanneet kaikkia sitä kokeneita. Osa koki olonsa yksinäiseksi ja ahdistuneeksi. Kokemuksista kerrottiin kuitenkin helpommin kavereille kuin esimerkiksi huoltajalle tai opettajalle. Lapset pelkäsivät kertoessa seurauksia, muun muassa sitä, että vanhemmat alkaisivat rajoittaa sosiaalisen median käyttöä sekä sitä, mitä heistä ajateltaisiin tapahtuneen jälkeen. Osa nuorista ei myöskään pitänyt asiaa niin isona juttuna, että siitä pitäisi kertoa kenellekään.

Lisäksi mielenkiintoista oli saada selville, millaista lasten vuorovaikutus verkossa on, ja mistä aiheesta nuoret haluaisivat oppia lisää verkossa tapahtuvaan seksuaaliseen houkutteluun ja häirintään liittyen. Lapset olivat olleet verkossa tekemisissä ystävien ja tuttujen lisäksi myös sellaisten henkilöiden kanssa, joita he eivät ennestään tunne. Osalla lapsista oli myös kokemuksia sellaisen henkilön kanssa viestittelystä, jonka epäili olevan itseään reilusti vanhempi. Kysyttäessä lapsilta, mitä aihetta he haluaisivat, että koulussa käsiteltäisiin enemmän seksuaaliseen häirintään ja groomingiin

liittyen, suosituin vastaus oli, että miten tunnistaa, onko keskustelukumppani se, kuka väittää olevansa.

7.2 Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet

Verkossa tapahtuva seksuaalinen houkuttelu ja häirintä alkoi kiinnostaa minua harjoittelujaksoni aikana Mannerheimin Lastensuojeluliiton nuorisotyön koordinaattorilla sosiaalisen median oppituntien vuoksi. Opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui porilaisten lasten kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä verkossa. Lasten kokemuksia tuntui alusta alkaen helpoimmalta selvittää anonyymien kyselytutkimuksen avulla, ja luonnolliseksi menetelmäksi muodostui verkossa toteutettava kvalitatiivinen monivalintakysely. Tällainen kysely takaisi lapsille anonyymiteetin kerätessämme tietoa arasta aiheesta.

Opinnäytetyön tekeminen alkoi syksyllä 2021, jolloin pääsin perehtymään aiheeseen harjoittelujaksoni, kirjallisuuden ja aikaisempien tutkimusten pohjalta. Teoriatiedon kerryttämisen jälkeen lähdin muotoilemaan tutkimuskysymyksen pohjalta kyselylomaketta. Sain tutkimusluvan Porin kouluille kevääksi 2022, ja lähetinkin kyselyn tuolloin kouluille vastattavaksi. Vastausten määrä jäi kuitenkin keväällä suppeaksi, minkä vuoksi hain uuden tutkimusluvan syyslukukaudelle 2022. Vastausten määrää ei tutkimusluvan jatkosta huolimatta valitettavasti saatu merkittävästi kasvatettua. Sain silti onneksi vastauksia kasaan sen verran, että oli järkevää lähteä analysoimaan tutkimustuloksia.

Tietoni verkossa tapahtuvasta seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä sekä siihen vaikuttavista tekijöistä ovat karttuneet tutustuessani laajasti teoriaan ilmiön ympärillä. Etenkin seksuaaliseen houkutteluun ja häirintään perehtyminen niin uhrin, tekijän, lain kuin häirinnän ennaltaehkäisyn näkökulmista on auttanut hahmottamaan seksuaalista houkuttelua ja häirintää moniulotteisesti. Kyselylomaketta tehdessä opin ottamaan huomioon vastaajan näkökulman, sekä tarkastelemaan kysymyksiä sen pohjalta, mitä tutkimuksella haluttiin saada selville. Opinnäytetyön tekeminen on opettanut minulle itsenäistä työskentelyä, kärsivällisyyttä ja näkökulman laajentamisen taitoa.

Tutkimuksen edetessä aloin pohtia jatkotutkimusmahdollisuuksia opinnäytetyöni aiheesta. Tarkoitukseni oli opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa se, että olisin saanut kerättyä kokemuksia 5.–9. luokkalaisilta. Valitettavasti opinnäytetyöni kyselytutkimus kärsi vastaajakadosta, minkä takia vastaukset rajoittuivat vain 5. ja 6. luokkalaisiin. Sen vuoksi mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe olisi se, miten paljon seksuaalisen houkuttelun ja häirinnän kokemukset verkossa lisääntyvät iän myötä. Jatkotutkimukseen voisi ottaa mukaan myös lasten lisäksi aikuisia ja heidän kokemuksiaan.

LÄHTEET

Aalto, P. & Helenius, J., (2020). Digiturvataidot auttavat suojautumaan seksuaaliselta häirinnältä ja houkuttelulta. Teoksessa Oinas, M., Pietilä, M & Tuohino, V. (toim.) Kysy, kohtaa ja kuuntele. Opas seksuaalisen houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn nuorisotyössä.

Aaltonen, J., (2012). Turvataitoja nuorille. Opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyyn. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Brusila, P., Hyvärinen, S., Kallio, M., Porras, K & Sandberg, T. (2009). Eikö se kuulu kenellekään? Rohkene kohdata seksuaalisesti kaltoinkohdeltu nuori.

Child Exploitation and Online Protection Centre. (2013). Threat Assessment of Child Sexual Exploitation and Abuse. Haettu 26.1.2022 osoitteesta

https://www.basw.co.uk/system/files/resources/basw_34939-8_0.pdf

Granskog, P., Haanpää, S., Järvinen, J., Lahtinen, M., Laitinen, K., & Turunen-Zwinger, S., (2018), Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/190023_opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaise-miseksi_ja_siihen_puuttumiseksi_ko.pdf

Haasio, A. (2016). Koukussa nettiin. Lapset, nuoret ja verkon vaarat. BTJ Finland.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (1997) Tutki ja kirjoita. 15.–17. Painos. Kirjayhtymä Oy.

Hämäläinen, M., Järventaus, A., O'Loughlin, R. & Sundberg, L. (2021). Kuka haavoittuu verkossa? Pelastakaa lapset, 19. Haettu 7.10.2021 osoitteesta https://pelastakaa-lapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/09/17103156/kuka_haavoittuu_verkossa_2021.pdf

Ilmonen, K., Korhonen, E., Lipsanen, L., Kaukoranta, R., & Kotiranta, S., (toim.). (2019). Seksuaalioikeudet. Väestöliitto: Väestötietosarjan osa 29. Haettu 14.2.2022 osoitteesta https://www.hyvakysymys.fi/uploads/2019/12/12839351-valmiswebseksuaalisuusosoikeus_julkaisu_2019_sisus_web.pdf

Juusola, A., Simola, T., Tasa, J., Karhu, E. & Sillfors, P. (2021). Grooming lasten silmin – selvitys 11–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä. Pelastakaa lapset ry.

Kauppinen, R. (2007). Virtuaalisen maailman turvattomuus – lapset verkkojen vietävissä? Teoksessa Laiho, M (toim.), Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet hyvinvointiteknologiat. Moniammatillinen yhteistyö. Pelastakaa lapset ry.

Kosola, S., Moisala, M. & Ruokoniemi, P. (toim.). (2019). Lapset, nuoret ja älylaitteet. Taiten tasapainoon. Duodecim.

Korpilahti, U., Kettunen, H., Nuotio, E., Jokela, S., Nummi, V M & Lillsunde, P., (toim.). (2019). Väkivallaton lapsuus. Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Kreivi, J. (2019). Grooming on uhka lasten turvallisuudelle. RIKU-lehti 3/2019, 20-2. Haettu 5.10.2021 osoitteesta <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-3-2019/grooming-on-uhka-lasten-turvallisuudelle/>

Kupiainen, R. & Sintonen, S., (2009.). Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki University Press/Palmenia.

Laiho, M. (toim.). (2007). Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet hyvinvointiteknologiat. Moniammatillinen yhteistyö. Pelastakaa lapset ry.

Laitinen, M. (2007). Lapsen houkuttelu. Teoksessa Laiho, M (toim.), Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet hyvinvointitekniologiat. Moniammatillinen yhteistyö. Pelastakaa lapset ry.

Lajunen, K., Andell, M. & Ylenius-Lehtonen, M. (2007). Lasten turvataitokasvatus seksuaalisen hyväksikäytön ja muun lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Teoksessa Laiho, M (toim.), Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet hyvinvointitekniologiat. Moniammatillinen yhteistyö. Pelastakaa lapset ry.

Lapsen oikeuksien sopimus, 20.11/1989. <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

Lehtinen, M. & Rossi, M. (toim.) (2022) Käsikirja lapsiin kohdistuvien väkivalta- ja seksuaalirikosten tutkintaan. Poliisi. Haettu 19.4.2022 osoitteesta <https://poliisi.fi/documents/25235045/33939256/K%C3%A4sikirja-lapsiin-kohdistuvien-v%C3%A4kivalta-ja-seksuaalirikosten-tutkintaan-web.pdf/01b971f6-8ebb-eb54-dd97-6c1663d616b3/K%C3%A4sikirja-lapsiin-kohdistuvien-v%C3%A4kivalta-ja-seksuaalirikosten-tutkintaan-web.pdf?t=1642679496880>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. (2022) Tietoa MLL:sta. Haettu 8.8.2022 osoitteesta <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/organisaatio/mlln-strategia/>

Mannerheimin lastensuojeluliiton satakunnan piiri. (n.d.) Tietoa piiristä. Haettu 8.8.2022 osoitteesta <https://satakunnanpiiri.mll.fi/tietoapiirista/>

Mediakasvatusseura, (2021). Katariina Salmela-Aro: Psykkinen hyvinvointi mediaarjessa. [video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=bu-cAKa2U7OE&t=669s&ab_channel=Mediakasvatusseurary

Nielsen, S, (2015.). Teoksessa Lauha, H., (toim.), Verkko nuorten kokemana ja kertomana. Verke – Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus.

Rikoslaki 39/1889. Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Salasuo, M., (toim.) (2021). Harrastamisen äärellä. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja (painettu), nro 68

Salokoski, T., & Mustonen, A., (2007.). Median vaikutukset lapsiin ja nuoriin – katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -säätelyn käytäntöihin. Mediakasvatusseuran julkaisuja 2/2007.

Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., & Hasebrink, U. (toim.) (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. EU Kids Online. DOI. Haettu 28.1.2022 osoitteesta <https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/assets/documents/research/eu-kids-online/reports/EU-Kids-Online-2020-10Feb2020.pdf>

Takala, A. & Takala, S., (2019). Medianuoruus – opas aikuisille. Mediakasvatusseura.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2021). Kouluterveyskysely [tilasto]. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset#alueittain>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2021). Tilastoraportti 30/2021. Kouluterveyskysely. Haettu 1.2.2022 osoitteesta https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143063/ktk_tilastoraportti2021_2021-09-09_kuviot_kuvana.pdf

Tuukkanen, T. (2014). A Framework for Children's Participation in Online Environments. [väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. URN. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/44765/978-951-39-5936-4_vaihtos_28112014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Vehkalahti, K., (2008). Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilka, H., (2011.). Seksuaalinen häirintä. PS-kustannus.

Vilkka, H., (2021). Tutki ja kehitä. 5., päivitetty painos. PS-kustannus.

Vilkka, H. (2007). Tutki ja mittaa. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Wandewater, E., Shim, M & Caplovitz, A., (2004.) Linking obesity and activity level with children's television and video game use. Journal of adolescence.

Saatekirje kouluille

Hei!

Tiedote 4.4.2022

Olen Kati Jussila ja opiskelen Sosionomiksi Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyötä yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin kanssa aiheesta ”Porilaisten lasten kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä verkossa.”

Tutkimuksen kohderyhmänä on Porin peruskoulujen 5.- 9-luokkalaiset. Tutkimuksen avulla koulut, vanhemmat ja lasten kanssa työskentelevät saavat ajankohtaista tietoa lasten kohtaamasta seksuaalisesta häirinnästä ja houkuttelusta verkossa. Kerättyä tietoa voidaan käyttää hyödyksi esimerkiksi mediakasvatusta suunnitellessa.

Tutkimus toteutetaan sähköisesti kyselylomakkeen avulla, johon lapset vastaavat anonymisti koulupäivän aikana. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Tutkimukseen osallistuvien alle 15-vuotiaiden lasten huoltajilta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumiseen, ja kaikkia huoltajia tiedotetaan tutkimuksesta. Liitteenä vanhemmille lähetettävä suostumuslomake sekä tiedote huoltajille. Toivomme opettajien huolehtivan, että kyselyyn vastaavat ne, joiden huoltajilta on lupa kyselyyn vastaamiseen. Suostumuslomakkeita ei tarvitse lähettää tutkimuksen toteuttajalle.

Tutkimuksesta saatua tietoa käsitellään luottamuksellisesti, eikä tutkimukseen osallistujien henkilöllisyyttä ole mahdollista jäljittää. Jos teillä on kysyttävää tutkimuksesta, vastaamme mielellämme!

kati.j.jussila@student.samk.fi, sosionomiopiskelija (SAMK)

tia.rosnell@mll.fi, MLL:n Satakunnan piirin nuorisotyön koordinaattori

Yhteistyöterveisin Kati Jussila & Tiia Rosnell

Suostumuskirje huoltajille

Tiedote 4.4.2022

Hyvä huoltaja!

THL:n kouluterveyskyselyissä on noussut esille seksuaalisen häirinnän ja houkuttelun digitaalisissa ympäristöissä merkittävä lisääntyminen. Lisäksi häirintää ja houkuttelua digitaalisissa ympäristöissä kokeneiden määrä on suurempi Porissa kuin valtakunnallisesti.

Olen Kati Jussila, sosionomiopiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötäni yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin kanssa lasten ja nuorten kokemasta seksuaalisesta häirinnästä ja houkuttelusta verkossa. Opinnäytetyöhöni kuuluu tutkimus, johon keräämme vastauksia porilaisilta 5.–9.-luokkalaisilta. Tutkimus on anonymi kyselytutkimus, johon vastataan koulupäivän aikana. Vastauksista ei pysty selvittämään vastaajan henkilöllisyyttä.

Kyselyn tulokset tullaan esittelemään mahdollisissa vanhempainilloissa, MLL:n Satakunnan piirin nettisivuilla sekä valmiissa opinnäytetyössä.

___ lapseni SAA osallistua tutkimukseen

___ lapseni EI SAA osallistua tutkimukseen

Lisätietoja tutkimukseen liittyen:

Kati Jussila, sosionomiopiskelija (SAMK)

kati.j.jussila@student.samk.fi

Tiia Rosnell, MLL:n Satakunnan piirin nuorisotyön koordinaattori

tiia.rosnell@mll.fi

Kyselylomake

Kysely seksuaalisesta häirinnästä ja houkuttelusta digitaalisissa ympäristöissä

Tällä kyselyllä selvitetään nuorten kokemuksia verkossa tapahtuvasta groomingista ja seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa lapsen tai nuoren altistamista ikään kuulumattomalle seksuaalisuudelle, joka loukkaa hänen psyykkistä tai fyysistä koskemattomuuttaan.

Grooming tarkoittaa houkutteluprosessia seksuaalisiin tekoihin, jonka aikuinen kohdistaa lapseen verkossa.

Kaikki aikuisen alle 16-vuotiaaseen kohdistavat seksuaaliset teot ovat rikoksia, myös netissä. Seksuaalista häirintää voi lisäksi esiintyä myös toisten nuorten tekemänä.

Lisätietoja kyselystä

Kati Jussila, sosionomiopiskelija

kati.j.jussila@student.samk.fi

TAUSTATIEDOT

Sukupuoli

- tyttö
- poika
- muu
- en halua määritellä
- en halua kertoa

Luokka-aste

- 5. luokka

6. luokka

- 7. luokka
- 8. luokka
- 9. luokka

SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ

Oletko nähnyt seksuaalista häirintää verkossa muiden nuorten tekemänä viimeisen vuoden aikana? *

- kyllä
- en

2. Oletko itse kokenut seksuaalista häirintää verkossa muiden nuorten tekemänä viimeisen vuoden aikana? *

- kyllä
- en

3. Oletko kokenut seksuaalista häirintää verkossa sellaisen henkilön tekemänä, jota et tunne? *

- kyllä
- en

4. Mikä voisi olla siihen syynä, että nuoret kohdistavat toisiinsa seksuaalista häirintää verkossa? *

LIITE 3 (3)

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Vitsillä	☐	☐	☐	☐	☐
Hakee hyväksyntää tai ihailua kavereilta	☐	☐	☐	☐	☐
lhastuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Loukatakseen jotakuta	☐	☐	☐	☐	☐

5. Onko joku lähettänyt sinulle viimeisen vuoden aikana alastomia tai puolialastomia kuvia tai videoita? *

- Ei koskaan
- Harvoin tai silloin tällöin
- Usein

6. Oletko itse lähettänyt viimeisen vuoden aikana alastomia tai puolialastomia kuvia tai videoita jollekin? *

- En koskaan
- Harvoin tai silloin tällöin
- Usein

7. Oletko viimeisen vuoden aikana lähettänyt seksuaalissävyytteisen viestin, kuvan tai videon jollekin, jonka kanssa et ole ollut tekemisissä netin ulkopuolella? *

- En koskaan
- Harvoin tai silloin tällöin
- Usein

Kerro omin sanoin seksuaalisesta häirinnästä:

GROOMING

(Houkutteluprosessi seksuaalisiin tekoihin, jonka aikuinen kohdistaa lapseen verkossa)

8. Mitkä teot kuuluvat mielestäsi Groomingiin? (valitse yksi tai useampi) *

- Aikuinen yrittää ystäväystyä
- Aikuinen pyytää yhteystietoja
- Tapaamisen ehdottaminen
- Kehuminen
- Seksuaalissävytteiset viestit
- Aikuinen pyytää lähettämään alastonkuvia
- Aikuinen lähettää itsestään alastonkuvia
- Aikuinen pyytää salaamaan keskustelut
- Aikuinen lähettää lahjoja
- En tiedä

9. Onko sinuun ollut verkossa yhteydessä sellainen henkilö, jonka tiesit tai epäilit olleen aikuinen tai ainakin viisi vuotta vanhempi? *

- Kyllä
- Ei

10. Oletko viimeisen vuoden aikana keskustellut verkossa itsellesi täysin vieraan henkilön kanssa? *

- Kyllä
- En

Jos vastasit EI kysymykseen 10, hyppää kysymykseen 13

11. Jos vastasit kyllä, miksi? (valitse yksi tai useampi) *

- Minulla oli tylsää
- Olin yksinäinen
- Olin utelias
- En kehdannut olla vastaamatta
- Halusin uuden ystävän
- Halusin tyttö-/poikaystävän
- Halusin olla mieliksi
- Hän vaikutti mukavalta
- Hän painosti
- Hän tarjosi seksuaalikasvatusta

12. Miten kuvailisit henkilöä, joka otti sinuun yhteyttä? Valitse yksi TAI useampi vaihtoehto *

- Hän lähetti minulle kuvia itsestään
- Hän kyseli minulta henkilökohtaisia asioita
- Keskustelu oli seksuaalissävytteistä heti alusta asti
- Keskustelu muuttui pikkuhiljaa enemmän seksuaalissävytteiseksi
- Hän ei kertonut minulle mitään itsestään
- Hän oli ystävällinen ja avulias
- Hän halusi kuvia ja viestejä, ei videoyhteyttä
- Hän ei lähettänyt minulle kuvia itsestään, vaan halusi vain kuvia minulta
- Keskustelu oli painostavaa tai pakottavaa
- Hän alkoi heti ehdotella tapaamista, joka ei kuitenkaan toteutunut
- Tapasin hänet myös netin ulkopuolella

13. Kuinka usein...

	päivittäin	viikoittain	vähintään kerran kuukaudessa	muutaman kerran vuodessa	ei koskaan
sinulle on lähetetty alastonkuvia	☐	☐	☐	☐	☐
sinulle on lähetetty seksuaalissävyytteisiä viestejä	☐	☐	☐	☐	☐
sinun on pyydetty lähettämään tai näyttämään itsestäsi alastonkuvia	☐	☐	☐	☐	☐
sinua on pyydetty kuvaamaan itseäsi nettikameran tai videopuhelun välityksellä alasti tai vähissä vaatteissa?	☐	☐	☐	☐	☐

14. Miten toimit, kun jouduit seksuaalisen häirinnän tai groomingin kohteeksi verkossa? (valitse yksi TAI useampi vaihtoehto) *

- En ole joutunut häirinnän tai groomingin kohteeksi
- Kerroin huoltajalle
- Kerroin kaverille
- Kerroin sisarukselle
- Kerroin opettajalle tai muulle koulun henkilökunnalle

- En kertonut kenellekään
 - Käskin tekijää lopettamaan
 - Estin kyseisen henkilön
 - Ilmoitin tapahtuneesta poliisille
 - Ilmiannoin häiritsijän sosiaalisen median ylläpidolle
 - Tein ilmoituksen Nettivihje- palveluun
 - Muu, mitä
-

15. Mikä estäisi sinua kertomasta groomingista tai seksuaalisesta häirinnästä?

Minua hävettäisi liikaa

- Selvittäisin asian mieluummin itse
 - Vanhempani tai huoltajani saattaisivat kieltää somessa tai netissä olemisen
 - En usko, että asia on niin vakava
 - En usko, että kertominen auttaa
 - En uskaltanut kertoa
 - En ole kokenut groomingia tai seksuaalista häirintää
 - Muu, mikä
-

16. Miltä grooming tai seksuaalinen häirintä tuntui? Valitse yksi TAI useampi vaihtoehto.

- En tiedä, koska en ole kokenut groomingia tai häirintää
- Se ei vaivannut minua
- Minua hävetti
- Tunsin itseni yksinäiseksi
- Olin surullinen
- Olin peloissani
- Minua ahdisti
- Syytin itseäni tapahtuneesta
- En tiennyt, mitä tehdä

- Pelkäsin, mitä perheeni ja ystäväni saattaisivat ajatella minusta
 - En halunnut nähdä kavereitani
 - Muu, mitä
-

Kerro omin sanoin ajatuksia groomingista

17. Mistä aiheista pitäisi puhua enemmän koulussa? Valitse yksi TAI useampi.

Ei mistään

- Alastonkuvien tai paljastavien kuvien ja videoiden lähettäminen
 - Toisen henkilön kuvan jakaminen ilman lupaa
 - Kuinka kertoa seksuaalisesta häirinnästä netissä ja kenelle
 - Mitä on netissä tapahtuva seksuaalinen häirintä
 - Minkälainen käytös on netissä sallittua ja minkälainen ei
 - Seksuaaliseen häirintään liittyvä lainsäädäntö
 - Miten tunnistaa groomingin
 - Mistä tietää, onko keskustelukumppani se, kuka väittää olevansa
 - Mitä seurauksia näistä voi olla
 - Muu, mistä
-

18. Kenet haluaisit pitämään oppituntia näistä aiheista?

- Ei kukaan
 - Opettaja
 - Kuraattori tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva
 - Koulun ulkopuolinen henkilö, esimerkiksi nuorisotyöntekijä
 - Poliisi
 - Muu, kuka
-

Tutkimuslupa, kevät 2022

Porin kaupunki
Yksikön päällikkö, opetusyksikkö
Yleinen viranhaltijapäätös

Ote viranhaltijapäätöksestä 1 (2)
14.03.2022 § 16

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä

PRIDno-2022-1203

Tutkimuslupa opinnäytetyötä varten

Kati Jussila on hakenut sivistystoimialalta tutkimuslupaa opinnäytetyötä varten. Opinnäytetyö "Porilaisten lasten kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä verkossa" liittyy hakijan opintoihin Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksessa selvitetään lasten kokemuksia seksuaalisesta häirinnästä ja houkuttelusta verkossa. Kohderyhmänä ovat 5.-9. luokkien oppilaat. Tutkimus toteutetaan anonyymien sähköisten lomakkeiden avulla. Osallistuminen on vapaaehtoista. Alle 15-vuotiaiden osalta pyydetään suostumus huoltajilta. Hakija on toimittanut tutkimussuunnitelman ja muut pyydetyt selvitykset sivistystoimialalle. Tutkimukseen liittyvä vapaaehtoisuus, henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat ja muut käytännöt on selvitetty hakemuksessa riittävästi. Sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti tutkimusluvan myöntää opetusyksikön päällikkö.

Päätöksen peruste

Tutkimus antaa kouluille, huoltajille ja lasten parissa työskenteleville tietoa häirinnästä ja houkuttelusta verkossa ja edesauttaa mm. mediakasvatuksen suunnittelua. Kouluterveyskyselyissä on noussut esiin verkkoympäristössä tapahtuvan häirinnän ja houkuttelun lisääntyminen, joten aihe on ajankohtainen.

Päätös

Myönnän tutkimusluvan oheisen kuvauksen mukaisesti kevätlukukaudella 2022 Porin kaupungin peruskouluissa. Osallistuminen on kouluille ja oppilaille vapaaehtoista.

Tiedoksi

Hakija, peruskoulut

Allekirjoitus

Taneli Tiirikainen, yksikön päällikkö, sivistystoimiala, opetusyksikkö

Otteen oikeaksi todistaa

Pori
14.03.2022

Taneli Tiirikainen
yksikön päällikkö, opetusyksikkö

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty sähköpostilla 14.03.2022

Tutkimuslupa, syksy 2022

Porin kaupunki
Yksikön päällikkö, opetusyksikkö
Yleinen viranhaltijapäätös

Ote viranhaltijapäätöksestä 1 (3)
16.08.2022 **5 59**

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä

PRIDno-2022-1203**Täydennys tutkimuslupapäätökseen**

Hakijalle on myönnetty tutkimuslupa opinnäytetyötä "Porilaisten lasten kokemuksia seksuaalisesta houkuttelusta ja häirinnästä verkossa" varten. Opetusyksikön päällikkö on tehnyt tutkimuslupapäätöksen 14.3.2022 §16. Päätöksessä tutkimuksen suorittamiselle on annettu aikarajaksi kevätlukukausi 2022. Hakija on pyytänyt jatkoaikaa tutkimuksen suorittamiselle syyslukukauden 2022 ajalle.

Päätöksen peruste

Tutkimus antaa kouluille, huoltajille ja lasten parissa työskenteleville tietoa häirinnästä ja houkuttelusta verkossa ja edesauttaa mm. mediakasvatuksen suunnittelua.

Kouluterveyskyselyissä on noussut esiin verkkoympäristössä tapahtuvan häirinnän ja houkuttelun lisääntyminen, joten aihe on ajankohtainen. Tutkimuksen suorittamiseksi jatkoajan myöntäminen on tarpeen.

Päätös

Päätän, että opetusyksikön päällikön tekemää tutkimuslupapäätöstä 14.3.2022 §16 muutetaan niin, että tutkimuksen tekemiselle annetaan lisäaikaa syyslukukauden 2022 loppuun saakka.

Tiedoksi

Hakija

Allekirjoitus

Taneli Tiirikainen, yksikön päällikkö, sivistystoimiala, opetusyksikkö

Otteen oikeaksi todistaa

Pori
16.08.2022

Taneli Tiirikainen
yksikön päällikkö, opetusyksikkö

Tiedoksianto asianosaiselle
Lähetetty sähköpostilla 16.08.2022